

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang“.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST TELEFOON 4519.

KOLONIAAL

ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST“:
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden
aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot
den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20,
Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

INHOUD: Indische begrooting 1915. — De Britsch-Indische Prinsen in den Europeeschen oorlog. — Uit de Oost-Ind. Mail. — Waat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Litteratuur-overzicht. — Leestafels. — Ingezonden. — Passagierslijst. — Mededeelingen.

Indische begrooting 1915.

IV.

Afdeeling III. Departement van Financiën.
(f 61.8 miljoen).

De voornaamste uitgaven zijn:

Kosten van het Departement	f 422.000
Verlofstraktementen (burg.), pensioenen (burg. en mil.) enz.	19.100.000
Muntwezen	12.750.000
Rente en aflossing van opgenomen gelden	6.627.000
Opiumregie	8.375.000
Pandhuizenregie	5.842.000
In- en uitvoerrechten en accijnzen	2.593.000
Voorschotten op traktementen, enz.	1.684.000
Collecteloon voor de inning van belastingen	1.063.000
Algemeene kassen	743.000
Uitzending van ambtenaren	412.000
Bijdrage aan het civiel weduwen- en wezenfonds	400.000
Inspectie van financiën, aanslag en invordering belastingen	284.000
Kosten van keuring enz. van uit te zenden goederen	253.000
Openbare verkooping	157.000
Koninklijk Kol. Mil. invalidenhuis te Bronbeek	98.000
Gouvernements-accountantsdienst	85.000
Opleiding civiele ingenieurs	61.000

Onder het bedrag van f 19.1 miljoen aan verlofstraktementen (burg.), pensioenen (burg. en mil.) enz. is begrepen:

Voor burgerlijke verlofstraktementen	ongeveer f 1.8 miljoen
Voor burgerlijke pensioenen	„ „ 5.8 „
Voor militaire pensioenen	„ „ 10.9 „

Tegenover de uitgaaf van f 12.750.000 voor het muntwezen staan ontvangsten tot een gelijk bedrag. Machtiging is gevraagd tot de aanmuntning van

f 5 miljoen aan guldens
„ 2 „ „ halve guldens
„ 3 „ „ kwartjes en dubbeltjes
„ 2 „ „ stuivers
„ 0.25 „ „ 2½ centstukken, centen en halve centen

f 12.25 miljoen

Geraamd wordt dat hiervoor zal worden uitgegeven aan muntmateriaal en muntloon ruim f 6 miljoen, zoodat een winst gemaakt zal worden van ongeveer f 6.2 miljoen.

Sedert het inwerkingtreden van de Indische muntwet 1912 wordt de winst, op aanmuntingen verkregen, besteed tot aankoop van inschrijvingen in een van de Grootboeken der Nationale Schuld, welke inschrijvingen worden overgeschreven onder een hoofd van rekening luidende: Fonds uit de zuivere winsten, verkregen uit aanmuntingen voor

rekening van Ned.-Indië. De renten van de ten name van het fonds ingeschreven Nationale Schuld worden aan het fonds toegevoegd. De inschrijvingen kunnen alleen worden verkocht voor de dekking van de ten laste van den lande komende verliezen, door de ontmuntning of vermuntning van munten geleden.

Geraamd wordt, dat op ultimo December 1914 reeds ongeveer f 20 miljoen ten name van het Indische muntfonds in het 2½ pCt. Grootboek der Nationale Schuld zal zijn ingeschreven. Over dit bedrag zal de rente in 1915

zal worden ingevoerd. Gerekend wordt, dat het doel eerst na een tiental jaren zal kunnen zijn bereikt.

Onder de uitgaven van de opiumregie, in de IIIe afdeeling van het IIe hoofdstuk van de begrooting, komen voor verrekeningen met de departementen van gouvernementsbedrijven en marine respectievelijk wegens de verstrekking van opium en het gebruik van vaartuigen. Een post voor de verrekening met het departement der burgerlijke openbare werken voor onderhoud en bouw van gebouwen voor de opiumregie ontbreekt daarentegen.

MARS, TOT DE WELVAART EN DE BESCHAVING: HIER IS ALLEEN PLAATS VOOR MIJ.

ongeveer f 0.5 miljoen bedragen, zoodat in 1915 voor aankoop van Nationale Schuld ongeveer f 6.2 miljoen (de bovengenoemde winst) + ongeveer f 0.5 miljoen = ongeveer f 6.7 miljoen, beschikbaar zal komen.

Na deze toelichting zal het duidelijk zijn, waarom gerekend is op eene uitgaaf van:

ruim f 6 miljoen aan muntmateriaal en muntloon en
ongeveer „ 6,75 „ voor aankoop van Nationale Schuld

te zamen f 12,75 miljoen, en op eene ontvangst van:

f 12,25 miljoen aan munten en
„ 0,5 „ „ rente van Nationale Schuld

te zamen f 12,75 miljoen.

In het bedrag van f 6.627.000 aan rente en aflossing van opgenomen gelden is begrepen eene som van f 1.385.000 voor aflossing van vaste schuld. Deze zal op 1 Januari 1915 ongeveer f 82 miljoen bedragen. Rente 3 pCt.

De opiumpacht behoort sedert enkele jaren tot het verleden. Zooda als reeds vroeger is medegedeeld, wordt van de exploitatie van het opium-monopolie in eigen beheer eene bate van niet minder dan f 25,7 miljoen verwacht.

Van eenige beperking van het opiumgebruik is in de begrooting sprake. Het voornemen wordt n.l. aangekondigd om binnen een bepaald aantal jaren een einde te maken aan het opiumgebruik door koelies, werkzaam bij de Gouvernementswinning op Banka, in verband waarmede op dit eiland een gebruikslicentiestelsel voor Chineezers

De gouvernementspandhuisdienst breidt zich geregeld uit. In April 1915 zal de dienst 313 beleeringsbanken omvatten, waarvan volgens de bedrijfsraming een exploitatie-winst wordt verwacht van f 2.152.000, zulks na aftrek van een bedrag van f 772.000 wegens rente van het in het bedrijf vastgelegd kapitaal, van f 471.000 wegens afschrijving op de waarde van gebouwen en inventarisgoederen en van f 362.000 wegens bijdragen voor den toekomstigen pensioenslast. Van de pandhuispacht wordt nog slechts eene bate van f 380.000 verwacht.

In het groote tekort aan Europeesche krachten bij den pandhuisdienst zal gedeeltelijk moeten worden voorzien door het meer dan thans gebruik maken van de diensten van inlanders. Voorts is gerekend op de uitzending van een 50-tal uit Nederland aangevraagde adjunct-administrateurs op een maximum maandelijksche bezoldiging van f 145.

Tegenover het bedrag van ongeveer f 2.6 miljoen, dat voor de uitgaven van den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen geraamd wordt, staat een geraamde opbrengst van f 42,5 miljoen. De ontvangsten aan in- en uitvoerrechten en accijnzen stegen in de laatste jaren zeer belangrijk. In 1906 bedroegen zij f 21,4 miljoen, zijnde ongeveer de helft van het voor 1915 geraamde bedrag van f 42,5 miljoen. Die raming is gemaakt in een tijd, die aan den oorlog voorafging. De minister heeft haar niet gewijzigd, omdat hij voor 1915 niet op verminderden invloed rekent. Zoodra een tijdperk van vrede zal zijn ingetreden, zal de handel er n.l. naar streven, in de behoeften te voorzien, die gedurende den oorlog onvervuld bleven. Het is te hopen, dat deze verwachting bewaarheid wordt.

Hofl. van H. M. de Koningin.

O. C. L. VOSVELD,
Opticiën - Instrumentmaker.
Korte Poten 42 - Tel. 3957 - Den Haag.

Hofl. van H. M. de Kon.-Moeder

Tegenover de som van f 1.684.000 wegens voorschotten op traktementen enz. staat een ontvangst van een gelijk bedrag.

De bijdrage aan het civiel weduwen- en weezenfonds van f 400.000 komt het eerst voor op de begrooting van 1906. In dat jaar kwam de vrijstelling van belasting voor de inkomsten van landsdienaren te vervallen. Tegelijkertijd werd de gewone contributie aan het genoemde fonds van burgerlijke ambtenaren verlaagd van 7 pCt. tot 5 pCt. De 2 pCt., die de ambtenaren te voren boven de 5 pCt. bijdroegen, strekte tot herstel van het evenwicht tusschen het kapitaal van het fonds en de daarop rustende verplichtingen. Voor dit herstel ontvangt het fonds nu sedert 1906 tot zoo lang als noodig is eene jaarlijksche bijdrage uit de Indische begrooting van f 400.000.

Sedert 1 October 1913 is de Directie van het fonds overgeplaatst van Indië naar Nederland.

Uit het bedrag van f 253.000 voor kosten van keuring enz. van uit te zenden goederen worden o.a. de uitgaven van het technisch bureau bij het Departement van Koloniën en het Koloniaal Etablissement te Amsterdam bestreden. De kosten van het Departement van Koloniën komen, zooals bekend, ten laste van de Staatsbegrooting. De vraag zou daarom kunnen rijzen, waarom de kosten van het technisch bureau bij het Departement ten laste van de Indische begrooting komen. De reden hiervan is, dat Indië, ook ingeval het zelfstandig was, het niet zonder een technisch bureau in Europa zou kunnen stellen. Om dezelfde reden worden o.a. ook de uitgaven van de aan het Departement van Koloniën verbonden geneeskundige commissie uit de Indische middelen bekostigd.

Tegenover de geraamde uitgaaf van f 157.000 voor openbare verkooping staat een geraamde ontvangst van ruim f 900.000.

De gouvernements accountantsdienst is ingesteld voor de commercieele boekhouding bij bedrijven en andere takken van dienst. O.a. is die boekhouding reeds ingevoerd bij het marine-etablisement, de opiumfabriek en de pandhuizendienst.

Waarom de kosten van opleiding van civiele ingenieurs onder de afdeling Departement van Financiën zijn gebracht, is niet duidelijk. Zij behooren thuis onder Burgerlijke Openbare Werken.

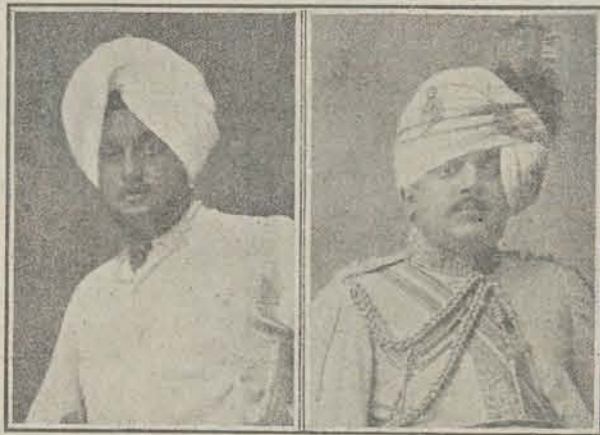
R. ZUYDERHOFF.

De Britsch-Indische Prinsen in den Eur. Oorlog

In de mail-editie van de „Times of India” van 12 Sept. j.l. lezen wij o.m., hoe in de herfstzitting van den B.

passende opvoeding genoten en muntte reeds als jongeling bijzonder uit, ook op sportgebied. In 1911 bezocht hij Engeland als „Captain of the All-India Cricket-team.”

De vorst van Bikaner is een merkwaardig voorbeeld van den invloed eener Westersche opvoeding op een Indischen prins. Hij spreekt en schrijft het Engelsch vloeiend en bezocht de Mayo hoogeschool. De tegenwoordige Koning van Engeland beriep zich, toen hij als kroonprins in Bi-

H. H. THE MAHARAJAH OF PATIALA. H. H. THE NAWAB OF SACHIN.

kaner reisde, bijzonder op zijn vriendschap tot dezen Maharadja en roemde diens kameelen-leger, dat zich dan ook zeer onderscheiden heeft in de veldtochten tegen China en Somaliland. In 1909 werd Z. H. bevorderd tot kolonel.

Sir Partap Singh of Jodhpur, eveneens kolonel, heeft een schitterende loopbaan achter zich; hij staat, niettegenstaande zijn 68 jaren, als de beste ruiter van Rajputna bekend en is er trotsch op zijn eigen cavalerie tegen Engeland's vijanden te mogen aanvoeren.

The Nawab van Jaora heeft, onder voogdij van Engelsche hoofdofficiëren, een zorgvuldige militaire opvoeding genoten, de Daily-hoogeschool gevolgd en bekleedt thans den rang van majoor in het Britsche leger.

Zoo ook de Raja van Rutlam, die den rang van kapitein voert.

Kolonel Obaid-Ul-lah Kahn is de tweede zoon van den Begum van Bhopal en staat aan het hoofd der militaire macht van dat rijk, mede van de in 1892 gevormde, thans zeer geoefende Victoria-lanciers.

NAWABZADA COLONEL OBAIDULLA KHAN, OF BHOPAL. H. H. THE NAWAB OF JAORA. H. H. THE MAHARAJAH OF BIKANER. H. H. MAHARAJAH OF KISHENGARH.

I. Raad van Indië Z. Ex. de onderkoning aankondigde, dat alle regeerende Britsch-Indische Hoofden begeerig waren mee ten oorlog te tijgen en dat de Maharadjah's van Patiala, Bikaner en Kishengarh, de nawabs van Jaorah en Bhopal en de Malik Umar daartoe uitverkoren waren, als de „bloem” der krijgshafte Bajput, Moslim en Sikh-rassen.

Zijne Hoogheid de Vorst van Patiala kwam als negenjarige knaap in 1900 aan het hoofd der Sikhs. De Hoofden van dit rijk zijn het Engelsche gouvernement altijd zeer verknocht geweest. Niet alleen de prins, maar ook de

H. H. THE MAHARAJAH OF RUTLAM. Major-General H. H. SIR PERTAB SINGH.

prinsessen uit het Patiala-huis hebben zich steeds onderscheiden als bekwame, moedige legeraanvoerders.

Z. H. Bhupendra Singh werd in 1910 door Lord Minto tot vorst verheven; hij heeft een voor zijn hoog ambt

De Vorst van Kishengarh is getrouwd met de dochter van het Hoofd der Rajput-prinsen, bekleedt dus een hoo-gen rang, ook als artillerie-aanvoerder.

Nawab Sachin is een veelbelovend luitenant, terwijl de Maharadja van Jodhpur, die zijn oom, Sir Patrab Singh, vergezelt, nog minderjarig is. Zijne troepen bestaan hoofdzakelijk uit Rajputs van vorstelijke huize, die meeren-deels volbloed Arabische paarden berijden.

(Zie ook het „Ingezonden stuk” van den heer H. Borel).

Uit de O. I. Mail.

De gezondheidstoestand.

Nu de regens doorkomen, zal de algemeene gezondheidstoestand wel spoedig verbeteren.

De Buitenzorgsche correspondent van de „Javabode” schreef 16 Sept. j.l.:

Eindelijk is er na een paar maanden van droogte, weer eens een ouderwetsche regenbui gevallen. We twijfelden er zoo langzamerhand aan, of het nog wel regenen kon. Nu er een begin is, hebben we weer moed gekregen, dat Buitenzorg zijn reputatie zal ophouden. Het werd dan ook meer dan tijd.

De gezondheidstoestand liet hier den laatsten tijd veel te wenschen over. Verschillende gouvernements- en particuliere gebouwen begonnen op onrustbarende wijze te scheuren. Het gras geraakte op, hetgeen het best aan de kwaliteit der melk (eigenlijk mag ze dien naam niet dragen) viel te constateeren. Doch nu zijn, hopen we, alle onaangenaamheden spoedig weer voorbij.

De „Preanger-Bode” van 12 Sept. j.l. meldde: Er is te Bandoeng een nieuw geval van cholera voorgekomen; een inlandsch kind overleed onder verschijnselen van deze ziekte. Een onmiddellijk te Batavia ingesteld

De Haagsche Commissiebank
37-39 Prins Hendrikstraat - - - 's-Gravenhage.

Effecten - Coupons - Beleenin
Prolongatie - Deposito - Casques

Safe-Inrichting.

P. G. JANSEN'S
Luxe Verhuur Auto's,

iederden dag disponibel voor ritten door **BELGIË**

Auto's voor Trouwgelegenheid
.....Maand-Auto's.....

Eenig Adres:
Koninginnegracht

1c,

over Hoofdingang Dierentuin.

Men lette op Telefoon No.
H 852 en H 404.

VOOR INDIË. De aangenaamste, mooiste en nuttigste bezigheid is zeker het **Fluweelpletten**

en Schilderen. Onderricht bij **Firma TENZER, Noordeinde 139a, Den Haag**

Magazijn en Fabriek van Schildersartikelen, voorwerpen om te Branden, Snijden, enz. RIJK GEILLUSTR. PRIJSCOURANT VAN HOUTWAREN tegen inzending van 50 cent franco Indië.

C.L. BOUCHER
WOONT **PAPESTRAT 11**
SPECIALITEIT IN AMERIKAANSCH KANTOOR ARTIKELN - VULPENHOUDERS
BOEKBINDERIJ - BOEKDRUKKERIJ - STEMPELINRICHTING

Firma H. VAN BESOUW - BREDA

Ondergoederen naar maat voor Dames en Heeren
: Uitzetten :
Indische Uitrustingen : Heeren

DEGELIJKE goederen uitmuntende boven elke fabrieksconfectie. **Gegarandeerd!**
Vertegenwoordiger(ster) dagelijks te ontbieden.
Telegram-Adres: **BESOUW, Breda.** - Interc. Telef. 504.

bacteriologisch onderzoek heeft aangetoond, dat het inderdaad een geval van cholera is geweest.

Ten einde mogelijke uitbreiding van de ziekte te voorkomen, heeft het bestuur terstond krachtige maatregelen genomen. De assistent-resident heeft een hoeveelheid serum te Batavia aangevraagd, hetgeen bereids werd gezonden. Nu zijn door een inlandsch arts alle inlanders in de omgeving van de woning, waar het kind is overleden, ingeënt, terwijl verder alles, ook in de aangrenzende woningen, is ontsmet.

De oorlogstoestanden.

Ook in N.-I. schijnt men langzamerhand aan de oorlogstoestanden te wennen. Zoo lezen wij o.a.:

Na aanvankelijk, bij het uitbreken van den oorlog, slechts tegen contante betaling verkocht te hebben, beginnen de meeste toko's thans weer op maandnota te leveren. Ook in hotels is het bonsysteem weer ingevoerd.

Schatkistbiljetten.

In de „Jav. Courant" is een ordonnantie gepubliceerd, waarbij is bepaald:

a. dat zullen worden uitgegeven Nederlandsch-Indische schatkistbiljetten tot een bedrag van f 5.000.000 (vijf miljoen gulden);

zullende deze biljetten een looptijd hebben van twaalf maanden en een rente dragen van vier ten honderd in het jaar;

b. dat de vorenbedoelde schatkistbiljetten zullen worden beleend tegen de gewone beleeningsrente.

Inlanders over den oorlog.

„De Locomotief" meldt:

Te Semarang was op 15 Sept. j.l. door jong-Inlanders een vergadering uitgeschreven, om te kunnen overleggen, op welke wijze de bevolking de regering in tijd van nood haar hulp tegen een eventueelen buitenlandschen vijand of tot handhaving van binnenlandsche rust en orde zou kunnen verleenen. Men is niet tot een bepaald besluit gekomen. Over het onderwerp, dat te voren niet voldoende bestudeerd was, kreeg men al heel verschillende meeningen te hooren. Er werd veel gepraat over en weer, maar er kon niets beslist worden.

Om die vergadering, welke jammer genoeg niet ernstig voorbereid was, te kunnen bijwonen, waren ongeveer 200 vertegenwoordigers van vier Inlandsche verenigingen op-

De opstand in Ternate.

De Resident van Ternate en Onderhoorigheden seinde 2 en 13 Sept. j.l. naar Batavia:

1e. Aspirant-controleur Djailolo zoo juist met motorboot gekomen van Djailolo, bericht dat bevolking van eenige kampongs in verzet gekomen tengevolge van ontevredenheid over belasting en heerendiensten; hebben pasangrahan Djailolo waarin controleur en aspirant-controleur aangevallen; de laatste is ontkomen met motorboot; ik vertrek met militair detachement en gewapende politie dadelijk met paketaarstoomer daarheen.

2e. Controleur Agerbeek en drie oppassers vermoord door een tachtig man sterke bende uit de kampongs Toeada en Todowongi, eiland Halmahera; hedenmorgen militairen in gevecht geraakt met kwaadwillig volk, waarvan vier dooden gevonden, waaronder drie van Alfoersche kampong Pometi; wij één doode en drie licht gewonden; door Militairen Commandant versterking van drie brigades gevraagd van Ambon.

Uit West Borneo.

De Resident der Westerafdeeling van Borneo seinde 14 Sept. j.l. naar Batavia:

Patrouilles in Singkawangsche arresteerden zestien kwaadwilligen, legden beslag op zeventien voorlaadgeweren, één revolver; in Pakboeloe gearresteerd vader Soengkapsen, hoofdaanvoerder verzet, die vermoedelijk mede schuldig is; in Mandor aangekomen laothay Sangking en opiummantri Telok Soeah door opstandelingen gevangen gehouden, doch wisten te ontvluchten.

Aanslag op een assistent.

Op de onderneming aggar Marbau, in het Serdangsche, is, volgens de „Deli Courant", een aanslag gepleegd op een assistent. Een Javaan, bezig een parrit te graven, wierp zand op den weg, waar de assistent langs liep; het zand kwam neer op de voeten van den laatste. Deze schold den koelie toen uit. De Javaan schold terug: „monjet sendiri" en wierp zijn tjankol neer, greep een parang en bracht daarmee den zich juist omdraaienden assistent zoo'n slag in den rug toe, dat de assistent in het hospitaal moest worden opgenomen.

Speelholen.

„De Javabode" schrijft:

Toen indertijd de Justitie zich bemoeide met de Chin.

DE BRITSCHE-INDISCHE RUITERIJ IN FRANKRIJK.

gekomen, t.w. van Boedi Oetomo, Sarikat Islam, Mangoen Hardjo en Perkoempoelan Hindia Wolanda. Velen keerden 'smiddags weer naar hun woonplaatsen terug.

Ongeveer 40 leden maakten van de gelegenheid gebruik om aan een groeprondgang op het tentoonstellingsterrein deel te nemen.

Vrijwilligerkorpsen.

Deze schijnen hier en daar met goed succes tot stand te komen. Zoo lezen wij o.a.:

De vereniging „Buitenzorgsch Vrijwilligerskorps" te Buitenzorg is erkend.

De uniform za' bestaan uit de veldkleeding met de rangdistinctieven als bij de Infanterie van het Leger hier te lande in gebruik, met dit verschil, dat de beide schouderpassanten van karmozijnroode stof zullen zijn en om den bol van den bamboehoed een 4 cM. breede karmozijnroode band zal worden gedragen.

Japanner gearresteerd.

Bij Ngagrek is een Japanner, die fotografische opnamen deed, gearresteerd onder verdenking van spionage, aldus seint men aan het „Soer. Hand."

Voor de Noodlijdenden in Nederland en Indië.

Te Batavia heeft zich een comité gevormd om gelden bijeen te zamelen tot ondersteuning van hen, die door den oorlog in hun broodwinning zijn getroffen, — de bedoeling is om de hulp uit te strekken over Nederland en Indië.

Het comité staat onder voorzitterschap van den heer E. H. Carpentier Alting, terwijl de volgende heeren uitgenoodigd zullen worden om als lid zitting te nemen: dr. C. W. Th. baron van Boetselaer van Dubbeldam, dr. P. B. van Leggelo, ds. K. van Dijk, L. J. Lambach en C. P. J. van Vlieden, penningmeester. Verder zullen nog een roomsch-katholiek geestelijke en twee invloedrijke leden uit de Chineesche en Inlandsche maatschappij aangezocht worden, om deel van het comité uit te maken.

societeiten of dobbelgelegenheden, hoopte en geloofde men, dat aan het dobbelen een einde zou komen. Niets is minder waar en wordt er nog even hard en grof gespeeld als vroeger en heeft men alleen de voorzorg genomen om een wachter in het voorvertrek te plaatsen, die tijdig een sein kan geven bij komst der politie.

De nieuwe Dir. B. O. W.

Door de vereniging van waterstaatsingenieurs in Nederlandsch Indië is, blijkens eene aan hare leden gerichte circulaire, aan de regeering het verzoek gedaan om tot chef van het departement der B. O. W. te benoemen een lid van het Indisch Waterstaatskorps, waaronder zeer zeker daarvoor geschikte krachten zijn te vinden.

Mocht daarentegen de regeering hare keuze vestigen op een out-sider, dan vertrouwt de vereniging, dat deze een gezaghebbend persoon uit de technische wereld zal zijn, van wien op goede gronden verwacht mag worden, dat hij zich het vertrouwen van het geheele korps zal verwerven.

Tjatoerwerken.

Uit Madioen wordt aan het „Soer. Nwsbl." gemeld, dat de werken in het Tjatoerdal, waar de S. S. een hydro-electrische krachtinstallatie bouwt, welke de benodigde electriciteit voor de werkplaatsen en de straatverlichting in de kotta zal leveren, goed opschieten.

De ingenieur Schröter is nu aangekomen ter vervanging van den ingenieur Gallas, die belast wordt met het onderzoek naar de beschikbare waterkrachten in de Tjian-teu en Tjikanini (Preanger Regentschappen).

Gebruik van een waterval in Palembang.

Door de Koloniale Bank is het verzoek gedaan om ten behoeve van industriele doeleinden gebruik te mogen maken van den waterval, die gevormd wordt door het water dat zich bij de doesoen Perdipo stort in de Lamatangrivier boven de brug in den weg van Bandar naar Pager Alam (afdeeling Palembangsche Bovenlanden der residentie Palembang). In antwoord daarop is aan die bank medegedeeld, dat de regeering genegen is om ge-

Hillmer & Co.

Noordeinde 58. Tel. 1667

PIQUÉ HEMDEN

f 2.75, f 3.50, f 4.- f 4.50.

Engelsche Hemden

steeds de nieuwste Dessins van af f 2.50.

Rijke keuze DASSEN.

Gemaakte en Zelfbinders.

INSTITUUT „HAAGSCHE TEEKENCURSUS"

OPGERICHT 1906.

Gevestigd Galileistraat 2a. - Den Haag.

Opleiding L. O. en M. O. Teekenen. Onderwijs in Etsen, Schilderen en Kunstnijverheid. Spreekuur: Dinsdag 2-3 uur.

Directie: W. H. BIK. J. VAANDRAGER.

HEINEKEN'S
Glazenwasscherij

STOOM JALOUZIEËN- EN ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek van Geschilderde
: Gordijnen :
in meer dan 500 dessins
KLENUS Stofzuigmachine

Hof- en Rijksleveranciers

'S-GRAVENHAGE

Kettingstraat No. 6 - Telefoon 2478

Schill & Capadose

Hofstraat 17 's-Gravenhage

BANKIERS - KASSIERS.

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS.

SAFE-DEPOSIT.

OPEN EN GESLOTEN BEWAARNEMING.

DEPOSITO's, PROLONGATIES.

CHANGE.

ASSURANTIE. LEVENSVZERKERING.

P. DICKHOFF.

Kunsthandel - Spiegel- en Lijstenfabriek
ENCADREMENTEN.

Speciale bewerking voor de tropen.

86a PIET HEINSTRAT 86a.

Telefoon 5676.

DEN HAAG.

durende een tijdvak van 2 jaren op gelijksoortige verzoeken van anderen geen beschikking te nemen, alvorens haar in de gelegenheid te hebben gesteld om nader van hare bedoelingen van den stand harer verrichtingen ter zake te doen blijken.

De nieuwe kroonprins van Djocja.

Men seint uit Djocja aan het „Soer. Hand.” Hedenmorgen om half elf heeft de officieele verhef-

INSCHeping TE MAROKKO DER TURCO'S VOOR DEN EUROPEESCHEN OORLOG.

ving van Pangeran Ario Poerbebojo tot kroonprins van Djocja plaats gehad op den Setingil voor den kraton. Aanwezig waren de resident met de B.B. ambtenaren, de officieren van het garnizoen, beheerders van huurlanden, enkele Europeesche particulieren; de inlandsche prins, priajis, enz. Na voorlezing van het verheffingsbesluit, eerst in het Hollandsch, daarna in het Javaansch, gaf de nieuwe kroonprins den sultan den kniekus en ontving zelf daarna den kniekus van de andere prins.

Verder werden enkele gelukwensen tot den nieuwen kroonprins gericht en werden eenige geweesalvo's door de troepen van den sultan en kanonschoten van het fort gelost.

Op de Aloon-Aloon, die met tal van vlaggen en vlaggetjes versierd was, speelden eenige gamelans. Daar bevonden zich duizenden inlanders, die van uit de verte de plechtigheid aanschouwden.

Geen bijzondere feestelijkheden hebben plaats.

Een uitnemende maatregel.

Een algemeene gemotiveerde klacht van ambtenaren, die wegens langdurigen dienst met buitenlandsch verlof wenschen te gaan, is dat de beschikking op hunne daartoe strekkende verzoeken eerst pleegt te worden genomen, korten tijd vóórdat het verlof ingaat.

De reden daarvan is, dat tot dusver op dergelijke verzoeken eerst eene beschikking wordt genomen, nadat daarbij gevoegd was een door de Algemeene Rekenkamer geverifieerde dienststaat, waaruit bleek, dat de belanghebbende inderdaad op grond van zijn actieven diensttijd aanspraak kan maken op het verlof voor den verzochten duur van 8 maanden of langer.

Voor de verkrijging van dien verificatiestaat zorgden de chefs der departementen, onder welke de betrokken ambtenaren ressorteerden.

Natuurlijk waren er voortdurend tal van verlofsaanvragen in onderzoek bij de Algemeene Rekenkamer, die wat rationeel was, die aanvragen onderzocht in chronologische volgorde, waarbij rekening houdende met het tijdstip waarop het verlof zou ingaan. Het baatte belanghebbenden dus weinig of zij vele maanden vóór ingang van het verlof hun request indienden. Door de vereischte verificatie van den diensttijd kon toch het verzoek door een betrokken departementschef in den regel eerst kort voor het tijdstip van ingang van het verlof bij de regeering worden voorgebracht.

Iedereen voelt welke moeilijkheden van allerlei aard daaruit voor de ambtenaren voortvloeien, die vaak eerst 14 dagen te voren weten of het aangevraagd verlof is toegestaan.

Het valt toe te juichen, dat de regeering dit heeft ingezien en zooals uit eene aanschrijving blijkt, als regel heeft aangenomen, dat voortaan den voor verlof geldenden diensttijd niet meer door de Algemeene Rekenkamer behoeft te worden geverifieerd.

Terecht heeft zij daarbij er op gewezen, dat het in de meeste gevallen geheel overbodig is, dit college lastig te vallen, daar de gegevens, benodigd voor het toetsen van de aanspraken van de verlofsaanvragers aan de bepalingen, meestal voldoende nauwkeurig bij de departementen bijv. met behulp van de aldaar berustende stamboeken en van de uittreksels uit de traktementsstaten kunnen worden verzameld.

Bovendien regelen die aanspraken zich naar geheele jaren dienst — n.l. 6 jaren of langer — zoo, dat voor vergissingen in het algemeen weinig vrees behoeft te bestaan.

Alleen in gevallen, waarin er bij het Departement bepaald twijfel bestaat of de verlofsaanvrager op het verlangde tijdstip wel aanspraak op verlof heeft, zal voortaan de diensttijd door de Algemeene Rekenkamer zijn te verifiëren.

Om aan dit gezonde denkbeeld reeds dadelijk toepassing te geven, zullen zelfs de reeds aan de kamer voor de verificatie toegezonden nog niet terug ontvangen verlofsaanvragen van haar teruggevraagd moeten worden, ten einde dadelijk bij de regeering te kunnen worden voorgebracht, met uitzondering natuurlijk van die aanvragen, waarop zonder een door het college geverifieerden dienststaat geen beslissing kan worden genomen.

Inlandsche scholen.

Door de regeering is machtiging verleend tot de oprichting van Inlandsche scholen der 2de klasse te Radjapolah (afdeeling Tasikmalaja, residentie Preanger Regentschappen) voor 210 leerlingen, te Sinabang (op het eiland Simaloer, afdeeling Westkust van Atjeh), voor 100 leerlingen, ter districtshoofdplaats Gantoeng (assistent residentie Billiton) voor 61—100 leerlingen en te Siboehoenan (afdeeling Padang Sidempoean, residentie Tapanoeli) voor 210 leerlingen.

De kosten dezer gebouwen bedragen respectievelijk naar schatting f 6117, f 6863, f 7265 en f 14240.

Sumatra vooruit.

De leus, die tegenwoordig in de Minangkabausche landen onder de inboorlingen gehuldigd wordt, is: „Sumatra vooruit!” Het strenge conservatisme van vrome Moslims wordt overvleugeld door het meer en meer zich uitbreidende streven naar vooruitgang. Bij de Minangkabausche vrouw heeft de evolutie met grotere vorderingen plaats dan bij de Javaasche. De Maleische voorvechtsters der emancipatie hebben niet meer met gewichtige adat-bezwaren te kampen, gesteund als zij worden door een groot deel der maatschappij. Er is voor het Minangkabausche meisje bijna geen afzondering meer, zooals misschien de oude zeden en gebruiken die wilden. Meer en meer wordt er propaganda gemaakt voor de allerwege gevoelde noodzakelijkheid, om ook de vrouw de betrekking te doen bekleeden, welke haar van een beschavenden omgang en een nuttig ontwikkelenden arbeid kan doen profiteren.

Met eenigen gerechtvaardigden trots wordt in de Maleische pers elk voorbeeld vermeld van de positie, die de Maleische vrouw in de maatschappij gaat innemen. Zoo lezen wij, dat zekere Siti Danilah Salim, een Minangkabausche meisje uit Kotagedang (Padangsche Bovenlanden), na den Mulo-cursus doorloopen te hebben, als assistente-apotheker te Kisanan bij de Hollandsch-Amerikaansche Plantage-Maatschappij is aangesteld op een maandelijksche bezoldiging van f 80. Over deze benoeming heerscht in het kamp der Minangkabausers een groote vreugde, welke zeker nog zal toenemen, wanneer de Minangkabausche vrouwelijke sollicitanten naar de betrekking van stationsklerk werkelijk in het korps der staatsspoorambten worden opgenomen.

WAT DE INLANDER ZEGT.

S. I.-invloed.

Zooals bekend — alzo de „Sinar Sumatra” — is er cholera in Palembang uitgebroken en moest de bevolking zich, op last van het Bestuur, tegen deze ziekte laten inenten. Grootte geneidheid om daartoe over te gaan bestond er evenwel niet. Het „S. I.”-bestuur aldaar heeft er zich toen mee bemoeid en zoowel bij monde als door tal van circulaire, in de kampongs overal rond verspreid, den Inlanders aangeraden, ja er op aangedrongen, zich te laten inenten. De leden van het „S. I.”-bestuur gaven het voorbeeld, door zich het eerst te laten inenten. 't Is te hopen, schrijft het blad, dat ook op andere plaatsen de „S. I.” zoo te werk zal gaan, wat zeer grooten invloed ten goede op het volk zal hebben. Dezelfde medewerking wordt door het Europeesche Bestuur ten zeerste op prijs gesteld.

Volgens de „Pantjaran Warta” had den 30sten Augustus j.l. een oprichtersvergadering van de „S. I.” te Tangerang plaats. Het voorloopig bestuur verzamelde ongeveer een 30-tal kringleiders (agenten). De vergadering werd bijgewoond door den aspirant controleur, den patih en den wedono van Tangerang. Eerst werden de nieuwe

Middelbare School v. Handel en Administratie, LAAN v. MEERDERVOORT 104 - 'S-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

AFD. A. **Bijzondere Middelbare Handelsschool** met als onderbouw eene H. B. S. met 3 j. cursus. Bij beschikking van Z. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken **gelijkgesteld** met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

AFD. B. **Bijzondere Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.** Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide richtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H. B. S. 5-j. c. eerst beslist behoeft te worden na het afloopen der 2e klasse.

De school wordt ook door Meisjes bezocht.

Prospectus en inlichtingen bij den Directeur

F. TIJMSTRA.

GESCHER & KEMPER

ROTTERDAM BRED A AMSTERDAM ARHHEM

TAPIJTHANDEL EN COMPLETE MEUBILEERING

VLAMINGSTR. 22. DEN HAAG

Gebroeders Domhoff

Hofkleermakers van Z. K. H. den Prins der Nederlanden.

's-Gravenhage

Rotterdam

Parkstraat 8.

Mosseltrap 5-6-7.

Heeren- en Dames-Kleermakerij.

Uitrustingen voor Oost- en West-Indië.

Uniformen voor Zee- en Landmacht.

Rij- en Automobiëlkleding.

Galakleding en Ambtsgewaden.

Amsterdam

Nijmegen

Heerengracht 422.

Graafsche weg 9.

THE BERLITZSCHOOL OF LANGUAGES

WELBEKEND - BU-ALLEN DIE MET VERLOF IN NEDERLAND VERTOEVEN

DE GELUK-ONDERWAJS-IN

DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, SPAANSCH, ITALIAANSCH, enz.

LET OP HET JUISTE ADRES DER ORIGINEELE BERLITZSCHOOL

OVER DE WAALSCHER KERK

58° NOORDEINDE NIET BOVEN KRUL TEL. 2234

A. J. LINNEWEEVER,

Westeinde 32a - 's-Gravenhage.

Orthopaedisch Schoenmaker

KURKVERHOOGINGEN

OP VERSCHILLENDE MANIEREN.

Laarzen met baleinen, Laarzen met steunwerk, Beugel-laarzen, enz. enz.

WISBRUN & LIFFMANN.

Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

D. VAN HEIJNINGEN & ZOON,

KLEEDERMAKERS.

HOOGHE WAL 13-14.

'S-GRAVENHAGE.

2de huis van af de Kon. Stallen.

Telefoon 590.

Steeds de nieuwste Engelsche en Schotsche Stoffen voor Dames en Heerenkleding naar maat.

Coupe en bewerking 1ste klasse.

statuten voorgelezen. De inhoud en de bedoeling daarvan werden goed duidelijk gemaakt, opdat geen misverstand of verkeerde begrippen onder de a.s. leden zouden kunnen ontstaan. Toen werd een brief van den Resident van Batavia aan het S. I.-bestuur van Tangerang gericht, voorgelezen, waarin Z.H.Ed.G. rekende op de hulp en medewerking van de S. I. in de afdeeling Tangerang, om in het belang van den kleinen man werkzaam te zijn, vooral nu, in dezen tijd, opdat in verband met den oorlog in Europa, de bevolking zich zoo rustig mogelijk houde en zich nog meer dan anders toelegge op den aanplant van padi en tweede gewassen, op de zorg voor een goeden voorraad rijst en andere levensmiddelen, ten einde noodeloos geldverspillen tegen te gaan. De patih lichtte dit schrijven nader toe. Algemeen was de vergadering het eens met de goede bedoelingen van den Resident, die ook de rijstrijzen had vastgesteld, op straffe van veroordeeling en in beslagname van de rijst, indien boven de vastgestelde maximum-prijzen mocht worden verkocht. De aspirant-controleur vroeg aan de kringleiders om het schoolbezoek in de dessa's te willen aanmoedigen.

De heer Saïd Alaydroes, adviseur van de S. I. voor de afdeeling Tangerang, was dit met den aspirant-controleur eens en drong er mede op aan. Daarna werd overgegaan tot de verkiezing van het definitief bestuur.

Verkozen werden tot: President: Hadji Abdulkadir, handelaar. Vice-President: Raden Hadji Minhad, handelaar. Secretaris: Mas Ibrahim, particulier. Kassier: Mas Oemar, particulier. Commissarissen: Raden Mohamad Nawawi, Saïd Abdurachman bin Alwi Sehatarie, Hadji Alikabar, Mas Hadji Moesa, Raden Mohamad Jassin en Hadji Soleman, alle handelaars. De heer Saïd Abdullah bin Ali Alaydroes, landeigenaar, bleef aan het bestuur als adviseur toegevoegd. Met algemeene stemmen werd aan den vice-president, Raden Hadji Minhad, opgedragen om de

sproken had. De S. I.-afdeeling van Meester-Cornelis werd lid van de Centrale Vereeniging Soerakarta. De Statuten werden alsnog voorgelezen en duidelijk gemaakt, ook door den assistent-resident.

Be Bestuurschool in trek.

De Sinar Sumatra verneemt, dat thans door hoofden van gewestelijk bestuur tal van rekestten zijn ontvangen van Inlandsche ambtenaren om aan de nieuwe Bestuurschool geplaatst te worden. Is plotseling de drang naar hooger onderwijs zóó groot geworden? Aldus vraagt het blad. „Ach neen,” antwoordt daarop de correspondent van de Pembrita Betawi; niettegenstaande de meeste aanvragers niet voldoen aan de eischen, voor de toelating gesteld, probeeren zij maar een plaatsing te krijgen, in de hoop een wit voetje bij de chefs te krijgen en alzoo meer kans van promotie te hebben.

Aanhankelijkheid.

Te Koeala Loempoer (Perak) en andere plaatsen van de Federated Malay States hebben, volgens de Sinar Sumatra, verschillende vereenigingen van den stam der „Chetty” (lieden, die hoofdzakelijk van het uitleenen van geld op rente een beroep maken), bidstonden gehouden en offerandes gegeven, om voor Engeland in dezen oorlog de overwinning af te smeeken. Zij willen dit als een bewijs aangemerkt zien van hunne tevredenheid en instemming met het Engelsche bestuur in deze koloniën.

Nieuwe zeden.

De Sinar Djawa en andere bladen vermelden, dat op de laatste „lebaran poeasa” (einde der vasten, het z.g. Inlandsche nieuwe jaar) de Soenan van Soerakarta het niet heeft toegestaan, dat zijne dienaren hem de voetkus bewezen, zooals gebruikelijk. De Rijksbestierder heeft daarop dit voorbeeld gevolgd. „Bravo!” Zoo roept dit blad uit. „Hulde aan den Vorst, die meêgaat met zijn tijd en al het oude, overtolliche, overboord gooit!”

TWEE NEVEN, DE KEIZER VAN DUITSLAND EN DE KONING VAN ENGELAND OP EEN GENOEGLIJK WANDELRIJDJE. (Vóór den oorlog natuurlijk).

rechtspersoonlijkheid dezer afdeelvingsvereeniging bij de Regeering aan te vragen.

Ook te Meester-Cornelis had een oprichtingsvergadering van de S. I. plaats; wat, volgens bovengenoemd blad, onder het bestuur van den assistent-resident Cohen niet werd toegestaan, geschiedde nu wel onder zijn opvolger, den heer Feith. Werd vroeger de naam der S. I. niet meer genoemd en in de plaats daarvan gesproken van Djaimia toel Islamiah, thans durft men er weer rond voor uitkomen, dat men S. I. mer is en dat er nog een vereeniging S. I. bestaat. Bedoelde vergadering had den 6den September jl. plaats; zij werd gehouden in de Sociëteit „Perokoenan” en bijgewoond door den assistent-resident, patih en wedana van Meester-Cornelis. Honderden leden namen er aan deel. De president, Hadji Abdurachman, opende met een welkomstgroet de vergadering, en zeide met een vreugdevol gelaat, dat de Djaimia toel Islamiah had opgehouden te bestaan en de S. I. weder in de plaats daarvan was gekomen.

De assistent-resident mengde zich hier in het gesprek; hij gaf toe, dat, waar op andere plaatsen op Java een S. I.-afdeeling bestond, 't voor Meester Cornelis geen bezwaar kan opleveren, daar ook een locale S. I. te stichten.

Staan de vergadering werd eene commissie benoemd om de kasrekening na te zien. Daarna werd het definitief bestuur verkozen, bestaande uit: Hadji Abdurachman, president. Hadji Marzoeki, vice-president. Abdurachman, thesaurier. Abdulgani, secretaris. Saïdi, Hadji Saleh, Hadji Zanvedin Saadoen, commissarissen, en Mas Anggawinangoen, adviseur. Ook hier werd een schrijven van den Resident van Batavia voorgelezen van denzelfden inhoud als de vorenbedoelde brief aan Tangerang; de neutraliteitsbepalingen werden den leden voorgehouden. De assistent-resident was blijkbaar zeer ingenomen met deze uiteenzetting en bedankte daarvoor den adviseur, die ge-

WAT DE CHINEES VERTELT.

Klacht in verband met de pestbestrijding.

Ach die arme Chineezers in Kediri, schrijft de Perwarta Soerabaja, zijn slachtoffers niet van de pest, maar van de bestrijding dezer ziekte! Zij worden in de barakken gestopt samen met andere menschen (Inlanders), die gewoon zijn in vuile woningen te huizen, vuile kleeren aan te trekken en doorgaans kwalijk te rieken. Wat baat 't, dat wij hierover schrijven. Zij, onze officieren, de rijken en hooggeplaatsten, die er tegen op moeten komen, zwijgen of lachen, als zij hunne minderbedeelde landgenooten op deze wijze weggevoerd zien worden.

Een aanklacht.

Toen bij gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin-Moeder de muziek op het Koningsplein te Batavia het „Wien Neerlandsch Bloed” speelde, ontblootten alle Europeanen en ook de Chineezers het hoofd. Onder deze laatsten waren er drie, die daarna den hoed weer op het hoofd zetten, en van een heer, die beweerde niet gezien te hebben, dat zij tevoren reeds den hoed hadden afgenomen, een gevoeligen slag met zijn stok op hun hoofd kregen. Dit ging gemakkelijk, omdat het Chineezers waren, verklaart de Perniagan. Maar dezen, de heeren Tjoa Kim Goan, Tjia Tjeng Horie en Lauw Koei Lung, hebben het er niet bij gelaten en een aanklacht ingediend tegen den „bangsa sopan”, die, zooals later bleek, nog wel een ambtenaar, nl. mr. J. Lieftinck is.

Vooruitgang van Batavia en Meester Cornelis.

Deze beide plaatsen zijn heel wat veranderd bij een tiental jaren geleden vergeleken, zoo beweert zekere A. in de Perniagan. Op plaatsen, waar vroeger niets

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

Moderne Kookkunst.

VERZAMELING

VAN

uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijzen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM

100 Afbeeldingen
van Opgemaakte Schotels

EN EEN

ALPHABETISCH REGISTER

BEWERKT DOOR

FRANÇOIS BLOM,

Cuisinier te 's-Gravenhage.

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889

en de Kookkunst-Tentoonstellingen te

Antwerpen 1889 en 's-Gravenhage

1892 en met het Eere-Diploma

op de Tentoonstelling te

's-Gravenhage 1905.

8ste veel vermeerderde en verbeterde druk.

Prijs: ingenaaid f 3.00

gebonden = 3.50

stond, zijn thans huizen verzezen. Oude huizen en krotten zijn omvergehaald en nieuwe woningen er voor in de plaats gekomen, van steen, zeer nieuw-modisch, de eene nog mooier dan de andere. Ook de kampongs breiden zich zeer uit; alle vroegere ledige huizen zijn thans bewoond en ook daar verrijzen nieuwe, veel nettere woningen. Toch zijn de huishuren gestegen en is er huisnood. Om een leeg komend huis wordt als 't ware gevochten, vooral als 't in een mooie buurt of stand gelegen is, wél een bewijs, dat het zielental in beide plaatsen aanmerkelijk is toegenomen. Ook het aantal toko's is sterk vermeerderd. De een wil niet voor de andere onderdoen in fraaiheid van uitstalling. Het verkeer en de drukte, het gerij in de straten is overdoovend. Huurkarren en huurrijtuigen, eigen equipages, stoom- en elektrische trams kruisen elkaar op de drukste punten van de wegen. Ook ziet men meer en meer automobielen en motorfietsen. De wegen daarentegen worden helaas niet verbeterd. De nauwe straten zijn nog zoo gebleven. Het is onbegrijpelijk, zoo vervolgt het blad, dat de gemeenteraad deze belangrijke gelegenheid nog niet onder de oogen heeft gezien. De wegen door Pasar Baroe, Rijswijk en Noordwijk, om er maar een paar te noemen, dienen wel in de eerste plaats verbreed te worden. Met het oog op de drukte, dient het verkeer op de wegen door den gemeenteraad geregeld te worden, ter voorkoming van ongelukken. Auto's en de stoomtram rijden nu met een snelheid, die in een drukke buurt niet mag worden toegelaten. Zelden hoort men van chauffeurs en machinisten, die in overtreding worden gesteld, wegens het rijden met een te grootte vaart. Bij een reorganisatie van de politie dient hierop terdege gelet te worden.

Gelijke rechten voor Chinese man en vrouw.

Siotjia O-Tjoa schrijft in de Sia Hwee Po onder het hoofd: „Gelijke rechten“: Ook onze vrouwen zijn wakker geworden. In de inlandsche bladen komen tal van artikelen voor, door haar geschreven. Zij vragen daarin dezelfde rechten als de mannen. Ik kan mij hiermee wel vereenigen — alzoo schrijftster — als de vrouwen het doel maar niet voorbijstreven. Door te overdrijven, maken zij zich tegenover de mannen en het publiek in 't algemeen belachelijk. Kalm en waardig moeten haar taal en haar toon in de krantenartikelen zijn. Niet zooals mejufvrouw Albertien Tan, die in de Djawa Tengah al scheldend schrijft: „Weg met de vuile iroes“ (een schepel van een klapperdop met langen, houten steel, in de Indische keuken veel gebruikt), als slotsom van hare redeneeringen. Moet dit niet den lachlust der mannen opwekken? Er zijn zooveel zaken van meer belang, waarop de aandacht gevestigd moet worden bij de bespreking van de wenschelijkheid en noodzakelijkheid, aan de vrouwen dezelfde rechten toe te kennen als aan de mannen. In de eerste plaats: de onderwijskwestie. De jongens moeten thans van alles en nog wat leeren, maar de meisjes schijnen met minder dan de helft van dit onderwijs te moeten volstaan, want als zij getrouwd zijn, hebben zij daaraan genoeg. Verder hebben zij slechts hare echtgenooten te gehoorzamen. Zoo redeneeren veelal de ouders. Er zijn maar weinig ouders, die het belang er van inzien, dat hunne dochters even veel leeren als de jongens, die vergeten dat de vrouw is de moeder van den wereldburger, zooals „Tangan Besie“ (de ijzeren hand) terecht onlangs in de Djawa Tengah schreef. Moet dan die vrouw, die moeder, niet een waardige opvoedster zijn voor de kinderen, die zij ter wereld brengt? De kinderen van een vrouw, die niets geleerd heeft, zullen onontwikkeld en onbeschaafd zijn. De Chineezers willen zelfverheffing en meer waardeering, vragen om gelijkwaardigheid. Mogen

leidt. Mannen, steekt uwe handen uit en helpt de vrouwen! Maar ook aan enkele vrouwen, die in ontwikkeling hooger zijn gekomen dan andere zusters, wilde ik zeggen: Ziet niet laag op dezen neer! Richt vereenigingen op om haar op te heffen, sterk te maken voor den strijd des levens, geschikt tot de opvoeding der kinderen en de behartiging der belangen van het huis. Waar dan de mannen overgaan om de vrouwen tot een hoogere ontwikkeling te brengen, moeten de vrouwen meewerken. Van beide kanten moet samengewerkt worden. Onder de Inlandsche vrouwen wordt nu reeds veel werk van den vooruitgang gemaakt. Wij behoeven de namen niet in herinnering te brengen van de vele Javaansche, Maleische en Moluksche vrouwen, die zich op dit gebied verdienstelijk gemaakt hebben. In de Bintang Soerabaja lezen wij, zoo eindigt de schrijfster, van een Soendaneesche vrouw, Dewi Sartica, te Bandung, die lezingen houdt in het belang van de opheffing der Inlandsche vrouw. Onlangs deed zij dit te Semarang.

Van Vreemde Koloniën.

Pijnlijk verloop! die burgeroorlog in Z. Afrika. Daar staan de partijgangers nu tegenover elkander, allen spijtig, dat het zoo moet wezen. Daar is nu onder de Boeren een Engelsche en een Duitsche partij, maar in zijn hart is geen Boer Engelsch en is geen Boer Duitsch. De Herzogen de Botha-partij mogen fel tegenover elkander staan, de eerste moge nog van een vrij Zuid-Afrika droomen, de laatste daaraan niet meer gelooven, maar bij voorkeur Engelsch is Botha evenmin als elke andere Boer. Zooals de inzet van het verzet door Maritz op touw is gezet, zou bij succes niet anders kunnen worden verwacht dan een ruil van Engelsche suprematie voor Duitsche en dit wensch niet één Boer. Het is dus een allerongelukigste binnenlandsche strijd, niemand vecht voor hetgeen hem het liefst is. Droegen de Boeren, die met Botha meegingen, nog eenige haat toe aan overste Maritz, omdat zij zijn verraad gemeen vonden, dit gevoel kunnen zij tegenover generaal de Wet, die de leiding van het verzet in den Vrijstaat, en tegenover generaal Beijers, die dit in de Transvaal op zich genomen heeft, zelfs niet hebben, aangezien deze voormannen zich los hadden gemaakt van elken dienstband met de regeering. Men vecht tegen elkander zonder wrok, alleen omdat de een wel, de ander niet kon besluiten zich te voegen naar het regeeringsbesluit om tegen Duitsch Z. W. Afrika op te rukken.

Den 27en trok Botha uit Rustenburg en kreeg 's mid-dags voeling met de partijgangers van Beijers, die weldra weken. Botha vervolgde ze den geheelen dag en nam 80 man gevangen. Kolonel Brits heeft daarna een gemengde strijdmacht van partijgangers en Duitschers te Schuitdrieff, aan de Oranje-rivier verslagen. Kolonel Alberts rukte tegen de verzetslieden op die bij Lichtenburg stonden onder comamndo van Claassen, ook hier was de overwinning aan de zijde van de regeering. Claassen zelf werd gewond en gevangen. Kolonel van Deventer heeft dit succes bevestigd door in 't district Calvania voordeelen te behalen, waarbij hij o.a. 340 paarden, 220 muilieren, machinegeweren, enz. buit maakte. Zijn de berichten juist dan is de macht van Maritz, die zelf gewond is, in afzonderlijke troepjes uiteengedreven en staat de zaak voor de Wet en Beijers ook wanhopig.

Men ziet ook in Z. A. beiderzijds de poging toegepast om de publieke opinie te overtuigen, dat de tegenpartij eigenlijk begonnen is. Liet Botha dit als hoofdmotief gelden voor de noodzakelijkheid tot oprukken naar de grens. Van Duitsche zijde is op ruime schaal in Kakamas een procla-

Door adverteeren in dit blad moet de aandacht op Uwe Firma of Uwe branche gevestigd worden en blijven. Zij, die veronderstellen dat Reclame iets is, waarop dadelijk bezuinigd kan worden, bewijzen, dat zij de reclame niet van den goeden kant bezien.

Kledingmagazijnen P. VAN DEN BRUL

AMSTERDAM
Nieuwendijk 184.

DEN HAAG
Veestraat 15.

HOORN
Grootte Noord 9.

LEEWARDEN
Nieuwe Stad 94.

GRONINGEN
Heerenstraat 24 en 59.

ONZE GEMAAKTE
**HEEREN-, JONGEHEEREN-
en KINDERKLEEDING**

is BEKEND SOLIDE en munt
uit door Eleganten Pasvorm
en KEURIGE AFWERKING

Kleedermakerij van den eersten rang

Instituut W. G. Taanman, KOST- en DAGSCHOOL.
De Perponcherstraat 105-103-101 - Den Haag.

In 1913 slaagden ONDER MEER voor:

Eind-ex. H.B.S. 5 j. c. 6 leerl. — Cand. O.I. ambt., 1 leerl. — Milit. Acad. te Breda 2 leerl. — Instit. voor de Marine 1 leerl. — Cadettensch. Alkmaar 4 leerl. — Middelb. Kol. Landbouwsch. te Deventer 4 leerl. — Machinistensch. van de Marine, te Hellevoetsluis 1 leerl. — Zeevaartschool te Rotterdam, 1 leerl. — Gymnasium (1ste klasse) 2 leerl.

In 1914 slaagden o.a. 7 leerlingen voor Eind-ex. H.B.S. 5 j. c. en 3 leerlingen voor 1ste klasse Gymnasium.

Meisjes worden ook als leerlingen aangenomen.

DORDTSCHER BANK
'S-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
behandelt alle Bankzaken.

Toko Betawie,
(Firma ALBRECHT & ELFFERICH.)
Koningin Emmakade 55. DEN HAAG.

Voornaamste en beste adres voor alle
Ingrediënten voor de Rijsttafel.

Specialiteit in Samballans en Indische Siropen.
OPGERICHT 1880. — TELEFOON 2610.

Koninklijke
Brood- en Beschuitfabriek
LENSVELT NICOLA
VEENESTRAAT 23 - DEN HAAG.

Lunchroom.

Specialiteit HAAGSCHE BESCHUIT.
Roggebrood in blik voor Export.

EEN DUITSCHE GRENSPOST VOOR ROSENDAAL.

zij dan hunne vrouwen dom houden? Het één is in strijd met het ander. 't Is waar, onze vrouwen, vele althans, willen zich de moeite nog niet getroosten om veel te leeren. Een reden te meer voor de mannen, niet omlaag op haar neer te zien, maar om haar des te meer vooruit te helpen op den weg, die naar verstandelijke ontwikkeling

matie verspreid van dezen inhoud: „Nademaal Engelsche troepen Ramansdrieff hebben genomen en daarmee de Duitsche grens hebben geschonden — zodoende den oorlog van Europa overbrengende in Z. Afrika — verklaar ik nadrukkelijk, dat de Duitschers geen oorlog voeren tegen de Hollandsche Z. Afrikaners. Daarentegen zullen

wij alle maatregelen nemen om op alle punten de aanvallen der Engelschen af te slaan. Wij zullen den oordog uitsluitend en tot het uiterste voeren tegen Engeland en de Engelschen". w. g. Seitz, gouverneur van Duitsch West Afrika.

Harerzjds heeft de Z. A. regeering den tekst bekend gemaakt van het verdrag door Maritz met dien gouverneur gesloten, waarover wij reeds in voorgaande artikelen spraken. Daarin werd de middenloop van de Oranje-rivier als de grens tusschen het Duitse gebied en de nieuw te stichten Z. A. republiek aangegeven en verklaard, dat Duitschland zich niet zou verzetten tegen een bezetting van Delagoa door die republiek.

Verwachten de Engelsche bladen van den opstand ten slotte een zuivering van den toestand, doordien het volk tot een nauwere aansluiting aan de Botha-politiek zal komen, professor Bodenstien verwacht, volgens zijn belangwekkende te Amsterdam gehouden rede, een geheel ander resultaat, namelijk dat de rol van Botha bij de Afrikaanders is uitgespeeld. Wij durven geen zoo beslist voordeel uitspreken, maar verwachten toch eerder een blijvende verscherping dan een blijvende verzachting van de partijen, waarin de Boeren verdeeld zijn. Kon door de pro-Britten tot nu toe gewezen worden op het vele goede der kroonkolonie ten deel gevallen, sedert de Br. overheersching, voortaan zal het gevaar om in een oorlog meeegesleept te worden daartegenover gesteld worden en dit zal op den duur den Boer meer terughoudend voor verdere toenadering maken.

Als Turkije op onze aankondiging in het voorgaande Nr. van het „Kol. Wbl.“ had gewacht, had 't niet meer precies op tijd den oorlog kunnen beginnen. Met het buiten werking stellen van het draailicht van Anatol Kawat bij den ingang van den Bosporus, had het nog een duidelijk sprekende daad aan de door ons gemelde feiten toegevoegd. De hoop op een in gunstige richting verloop van de moeilijkheden is in rook opgegaan met het

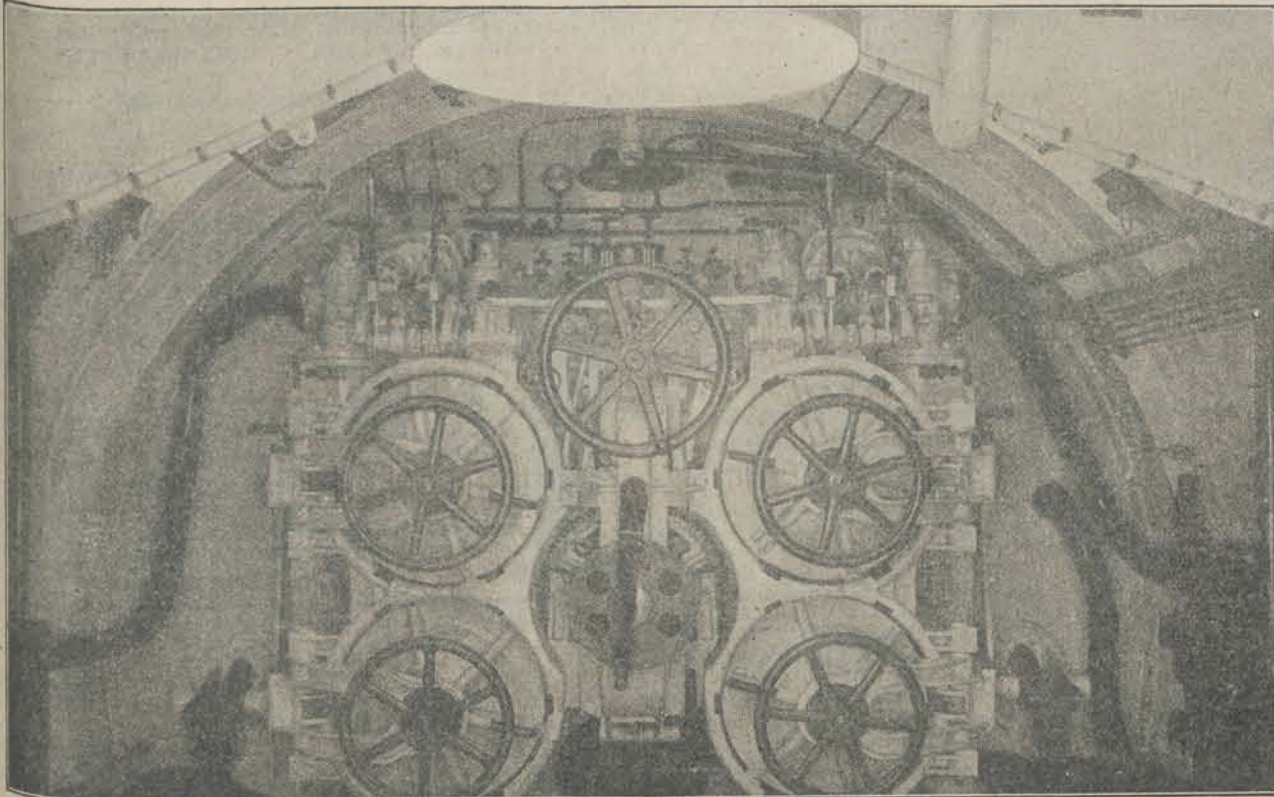
darmen, die de recruten wilden pressen, althans volgens het verhaal in de Kölnische Zeitung. De gendarmen werden gedood, hun lijken verminkt. Een samenschooling van 3000 inboorlingen moest met F. artillerie en cavalerie uiteen gedreven worden.

De brandende olie vloeit over steeds ruimer oppervlakte uit. De stoute stukken van de „Emden“ zoeken reeds tot vlak bij onze O.-I. koloniën hun arbeidsveld, waar deze kranige vrijbuiters — in den goeden zin van 't treffend juiste woord — bij Poeloe Penang in den vroegen ochtend van den 28en September de nog dommelende R. kruiser Schemtschug torpedeerde en tot zinken bracht. De „Emden“ ontkwam weer ongedeerd, van de R. bemanning kwamen 85 om, werden 250 gered, waarvan 112 gewond. Maar ook in andere richting is het vuur weer ergens over de grens geslagen. Een kleine troep van 12 Duitschers en 20 inboorlingen is over de Z. grens van de groote Portugeesche kolonie Angola getrokken. Zij vroegen eerst den commandant van de wachtpost Naulila te spreken, toen zij, na een gedachtenwisseling wilden heengaan, greep de Port. officier den teugel van het paard van den D. officier. Een kloppartij volgde, 3 D. werden gedood.

Een klein incident betrekkelijk. Maar zal D. genegen zijn de handeling van den officier officieel af te keuren, vooral nu er D. offers gevallen zijn? De spanning tusschen D. en P. was reeds zeer groot, het is niet onmogelijk, dat het optreden van den D. officier in Angola een gevolg hiervan was. P. heeft zich door binnenl. moeilijkheden laten weerhouden partij voor Engeland te kiezen. Zal nu een groot conflict nog te voorkomen zijn?

Komen wij nu tot de gebeurtenissen in de Zwarte Zee terug. Rusland wilde daar tegenover de betoonde activiteit niet werkeloos blijven! Eenige torpedobooten beproefden het uitloopen van de T. vloot uit den Bosporus naar die zee te verhinderen, maar dit bekwam hun slecht. De T. schepen openden het vuur en brachten eenige R. torpedo- en kanonneerbooten tot zinken.

De gebeurtenissen om en bij den 30en October blijken

IN DE MACHINEKAMER VAN EEN ONDERZEEËR.

eerste schot, dat op den hoogsten feestdag van den Islam, het beiram-offerfeest, en juist op het voor de offerbrenging voorgeschreven uur, door een T. kruiser werd gelost op Theodosia, een stad in de Krim. Na een kort bombardement stoomde het oorlogsschip weg, het had zoo de oorlogsverklaring aan Rusland en daarmee aan de verbonden mogendheden luide uitgebulderd.

Terzelfder tijd ongeveer verscheen de T. kruiser „Hamidie“ (een oude bekende uit den Balkan-oorlog) voor Noworossisk, aan de Zwarte Zee in de Kaukasus, eischte de stad en de staatseigendommen op. Het schip nam de T. consul en ambtenaren aan boord en verwijderde zich weer, zonder inwilliging van den eisch af te wachten.

Ook de „Goeben“, die na een paar maanden T. te zijn geweest, evenals de „Breslau“ zijn D. naam weer hernomen heeft, wist dien dag al aan de actie in de Zwarte Zee deel te nemen. De Russ. schepen „Yalta“ en „Kazbek“ stooten op, door dezen kruiser gelegde mijnen en zonken in de nabijheid van den vuurtoren Takil.

Is zoo het oorlogstoneel aanstonds tot de Zwarte Zee overgebracht, de vlam zal nu op andere punten zeker ook uit slaan. De Turksche belangen komen op zóóveel plaatsen in botsing met de Russische, Engelsche, Fransche, dat in de Kaukasus, het gebied van de Bagdadspoor, Egypte enz., enz., strijd te verwachten is. Maar bovendien zal de Sultan, de Paus der Mahomedanen, de volgelingen van Mahomed overal tot oorlog en verzet oproepen tegen het christengezag, hoe zullen de onderdanen der koloniën en de Islam-rijken zich hier tegenover stellen? Het is wellicht aan den invloed der T. publicatiën, zooals die waarover wij onze lezers reeds inlichtten, toe te schrijven, dat in Algiers verzet onder de inlanders is om te voldoen aan de oproeping tot in dienst treden. In het dorp Benigazen werd de weigering gevolgd door een optreden der gen-

daar op een optreden volgens een groot plan over een groot aantal plaatsen te wijzen. De oude leer: de eerste klap is drie gulden waard, schijnt de grondgedachte van dit plan te zijn geweest. De D. leiding op de T. schepen is zeker niet zonder invloed bij het energiek optreden. Even heeft men gemeend, meer aan een D. dan een T. handeling te mogen gelooven, maar aan deze onderstelling, te gewaagd om haar te kunnen aannemen, heeft T. dadelijk elk recht van bestaan ontnomen. Het is zonder twijfel met goedkeuring van de Porte geweest, dat torpedo- en kanonneerbooten de R. haven Odessa binnenliepen en de kanonneerboot Donetz in den grond boorden, 3 R. en 1 F. stoomschip schade toebrachten, waarbij tevens enkele ingezetenen gedood en gewond zijn. Wel degelijk is 't haar bedoeling geweest Sebastopol te doen bombarderen.

De samenwerking tusschen T. en D. moge niet dadelijk tot een vereend oorlogvoeren geleid hebben, voorbereid is zij sedert lang, en daar de leiding ook in strategischen zin onder sterken D. invloed staat, is van de zich weer flink voelenden zieken man meer geestkracht te verwachten dan vrijwel algemeen ondersteld wordt. Generaal Liman von Sanders heeft het leger helpen organiseren. De troepenverdeling is zoo dat legerkorpsen gereed zijn om in Thracië, aan de Zee van Marmora op te treden en 't geheele T. Rijk in Europa krachtig te verdedigen, bovendien zijn legerkorpsen aangewezen voor Bagdad en Egypte, Syrië en Palestina. Kolonel Dever heeft de T. marine georganiseerd, die D. en T. officieren aan boord harer schepen heeft.

Als het waar is dat de nu aan Rusland toegebrachte slagen ten doel hebben de afsluiting der havens aan de noordkust van de Zwarte Zee en het verzekeren van het meesterschap in die zee, om zoodoende de R. troepen-transporten te verhinderen, dan ligt hierin ook een betee-

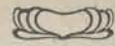
G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma
T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren
verkrijgbaar:

De Indische Rijsttafel.

Recepten van een Indisch Kokki.

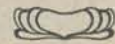
BEWERKT VOOR HOLLAND

DOOR

FRANÇOIS BLOM,

Schrijver van „De Moderne Kookkunst“.

3DE DRUK.

Prijis: ingenaaid . . . f 0.75

Zuid-Hollandsch Koffiehuis
GROENMARKT 37 — DEN HAAG.

CAFÉ RESTAURANT.

DINERS van 5—8 uur, vanaf f 1.-, f 1.50 en hooger
Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage, 12 Biljarts

MAGAZIJN VAN DAMES-HAND-
WERKEN EN LUXE-ARTIKELEN

Fa Wed. A. v. Winkoop

Noordeinde 40 - 's-Gravenhage
Telefoon 2219.

GAZEN WERKEN

geopieerd naar GOBELINS uit Musée du Louvre en Musée de Cluny voor
Fauteuils - Eetkamerstoelen - Schoorsteenranden en Kussens
ZICHTZENDINGEN FRANCO DOOR GEHEEL NEDERLAND.

**Tandborstels, Badmutsen, Sponsen
Bandages en Gordels.**

WED. G. STREITWOLF,

Telefoon 2413.

105, Noordeinde 105.

kenis, die van vooruitziende krijgskunst getuigt, een eigenschap, waaraan het den Turken tot nu toe juist ontbreekt heeft.

De verbonden mogendheden zullen thans reeds den nieuwen vijand niet meer als een te verwaarloozen bijlooper beschouwen.

Aan de verklaring van Turkije, dat het zich nog niet bepaald vijandig tegenover de verbonden stelt, zal wel niemand meer in ernst eenig geloof hechten.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERAATUUR-OVERZICHT.

De decentralisatie besproken door S. A. Reitsma.

Als overdruk uit „Locale Belangen No. 4” is verschenen „De decentralisatie en de Indische Begroting voor 1914, door S. A. Reitsma”.

De schrijver behandelt categorisch wat bij de behandeling der Ind. begroting voor 1914 in de beide kamers is gezegd en voorgevallen en komt daarbij tot de niet malsche conclusie: „dat de belangrijkheid der gevoerde discussiën voor een groot deel gelegen was in de oppervlakkigheid, waar mede over een vitaal belang van Indië werd heengegleden”.

De erkenning van het feit, dat de decentralisatie nog te veel en bagatelle behandeld wordt, moet — zoo meent de schrijver — ons, Indiërs, echter prikkelen om daarin verbetering te brengen.

De Locale Raden Vereeniging ga daarin voor afbrekend, omdat er nog zooveel oude rommel overeind is blijven staan, maar vooral opbouwend, wijl na 10 jaar geknutsel, de impotentie om van bovenaf, op deze wijs voortgaande, de decentralisatie leven in te blazen, duidelijk is gebleken.

Onder adhaesiebetuiging met schrijvers opwekking tot actie van beneden af, meenen we, dat, wat bij de begrotingsbehandeling o.a. door Dr. Bos, Mr. Fock en den heer van den Berg is gezegd, steun van die actie in ons parlement mag doen verwachten, terwijl, naar ons bekend, aan de passage in de Memorie van Antwoord, dat de uitbreiding van de bevoegdheden van de Locale Raden een punt van nauwgezette overweging uitmaakt bij de voorbereiding der reorganisatie van het bestuurswezen, meer dan de gewone beteekenis mag worden toegekend. (Tijdschr. B. B.).

Indische Gids.

De November-afl. opent met een artikeltje van den hoofdredacteur over „De trouw van Oost-Indië”. De schrijver acht het zeker een verblijvend verschijnsel, dat in deze roerige tijden, de Inlandsche bevolking, voornamelijk die van Java en Sumatra, blijf heft gegeven niet in troebel water te willen visschen, doch hij wenscht de waarde daarvan niet te overschatten. Want eerst wanneer een vijandelijke vloot in de Indische wateren verschijnt, en de strijd begint, zal kunnen blijken of inderdaad de Inlandsche bevolking vast besloten is met Nederland te overwinnen of ten onder te gaan. Dit laatste trekt de heer Van Heekeren in twijfel en geloof, dat wij bij een str. om ons koloniaal bezit op zijn hoogst mogen rekenen op een welwillende neutraliteit van de inlandsche bevolking in het algemeen. Z.i. mogen wij feitelijk ook niet meer verlangen. Zoolang de Inlander zich nog in de positie van overheerschte bevindt en niet volle stem heeft in de maatregelen, die genomen worden, moeten wij geheel de consequenties van onze stelling ginds aanvaarden, d.w.z. dat wij als overheerscher ook alleen en volledig bereid en gereed zijn ons koloniaal bezit tegen aanranding te verdedigen.

Schr. besluit: „Zou de Inlandsche bevolking bereid blijken, naast ons te strijden om een vijandelijken inval te keeren, dan juist zijn wij verplicht te zorgen, dat zij niet voor niets op onze kracht en goeden wil heeft gerekend, m.a.w. wij moeten ook voor dat geval zorgen ginds zelf behoorlijk weerbaar te zijn”.

Mr. W. Boekhoudt artikeltje over „Centralisatie van de politie”, mede in verband met de onlangs verschenen voorstellen van den Regeerings-Commissaris de Graaff op dit gebied. Schr. critiqueert de huidige organisatie, de weinige samenwerking tusschen politie en justitie en hoopt, dat de begrotingswetgever voor politie-versterking geen cent meer zal toestaan, voordat een krachtige, algemeene leiding van de politie is tot stand gebracht, welke leiding zal moeten uitgaan van een rechtskundige.

De heer H. H. van Kol houdt vervolgens eene beschouwing over de historische verhouding tusschen Japan en Nederland, waaruit blijkt, dat het kleine Nederland belangrijk heeft bijgedragen tot verbreking van Japan's isolement, ontwikkeling en vooruitgang.

Het eenigen tijd geleden verschenen werk van Prof. A. Grubauer „Unter Kopffägern in Central-Celebes”, wordt daarop kritisch besproken door den heer L. van Vuuren, chef van het Encyclopaedisch Bureau, die door zijn jongste reizen in Celebes verondersteld mag worden bevoegd te zijn tot het leveren van critiek. Genoemde heer maakt van de gelegenheid gebruik om de Indische Regeering in bescherming te nemen tegen het verwijt (in de N. R. Ct.), dat zij zoo weinig doet ter vermeerdering der kennis van land en volk van onzen Archipel. Met voorbeelden toont schr. aan, dat dit verwijt — vooral ten aanzien van Celebes — volkomen ongegrond is. En dat nog altijd groote hoeveelheden belangrijke ethnografica hun weg vinden naar buitenlandse musea (ook een oude klacht), komt z.i., doordat buitenlandse onderzoekers en vele in Ned.-Indië werkzame vreemdelingen open crediet hebben bij een of andere bankinstelling, om voor buitenlandse musea werkzaam te zijn. De heer v. V. stelt daartegenover het volgende. Voor den aanvang van zijn oriënteringsreis naar Celebes, wendde hij zich persoonlijk tot het Koloniaal Instituut en het Rotterdamse Museum „Prins Hendrik”, om aan die beide instellingen gelegenheid te geven van deze reis gebruik te maken voor den aankoop van ethnografica. Het Koloniaal Instituut, dat in deze natuurlijk handelde namens en voor het Koloniaal Museum te Haarlem, kon of wilde geen fondsen beschikbaar stellen. Joh. F. Snelleman uit Rotterdam berichtte hem, dat misschien wel een honderd vijftig gulden beschikbaar gesteld zouden kunnen worden. Commentaar overbodig! roept de heer Van Vuuren uit.

Overigens bevat de Nov.-afl. van De Indische Gids de vaste maandelijksche rubrieken, als: Varia. — Maandelijksche revue van brochures, enz. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en Industrie. — Maandelijksche revue voor Oost- en West-Indië, door W. C. M.

Douwes Dekker over de houding der Indiërs.

De heer E. F. E. Douwes Dekker (thans in Zwitserland verblijvend), schreef in het „Volk” een artikel, waarin hij de vraag behandelt, welke gedragslijn in de tegenwoordige omstandigheden door hem en zijn geestverwanten in

Indië moet worden gevolgd. Aan de hand van de Indische Gids (Nov. 1914), citeeren wij uit dat schrijven het volgende:

„Maar als wij aldus vastgesteld hebben, dat er gevaar voor Indië dreigt, dan is de vraag: Wat is Indiërs-plicht? Het antwoord luidt: Indië's belangen dienen. En Indië's belang is thans een ononderbroken politiek tot samenmeding onzer eenheid, alleen mogelijk door de waarborging van Indië's integriteit en de handhaving van den status quo, dus een zoo krachtig mogelijk steun der Nederlandsche regeering in een tijd, die al te licht vreemde meesters kan brengen. Wij, Indiërs, willen geen andere meesters. Dus moeten wij ons opmaken om ons eigen land te verdedigen. Want Holland kan Indië niet verdedigen. Altijd is ons beginsel geweest, dat het onze plicht, meer nog: ons recht is, ons zelf te verdedigen. Twee jaar geleden voorzag ik de mogelijkheid van voor ons noodlottige verwickelingen in Europa. Toen reeds (zie brochure: „De Indische Partij, Haar Doel en Haar Wezen” pag. 35) verklaarde ik, dat elk waarachtig Indiër in dat geval bereid moest staan zijn vaderland des noodig zijn leven te geven. En dit beginsel werd, ondanks alle verdachtmakingen, gehandhaafd in ons program.

Alles wijkt voor deze kwestie van ons zelfbehoud. Zoolang het gevaar daar is moet elk nationaal ideaal zwijgen. De nationale realiteit eischt actie, waakzaamheid en afweer. Reeds blijkt, dat onze Indiërs hun plicht begrijpen. Zij bieden zich aan. Ik zelf wensch zoo goed als mijn woord te zijn. Daarom heb ik den 19en Augustus i.l., dadelijk nadat ik zekerheid had van het zenden van een ultimatum van Japan aan Duitschland, den minister van koloniën geseind, dat ik mij ter beschikking hield van H. M. koningin Wilhelmina, en mijn persoonlijke invloed zou aanwenden tot het bijeenbrengen van militair uitgeruste vrijseharen. Ik ben overtuigd, dat wij uit de Indiëskringen zooveel vrijwilligers zullen kunnen organiseeren, als de regeering van uitrustingen en leiders zal kunnen voorzien. Maar dit is niet te doen als het gevaar reeds gesignaleerd is. Er zijn weken, maanden van disciplineering en organisatie noodig.

Helaas kreeg ik noch schriftelijk, noch telegrafisch eenig antwoord op mijn aanbod. Daar dit het vermoeden wettigde, dat mijn telegram niet was ontvangen, besloot ik naar Nederland te komen om persoonlijk mijn aanbod te herhalen. Mijn verbanningsbesluit behoeft een beslissing der regeering niet in den weg te staan. Het behoeft slechts te worden opgeschort. Als de oorlog voorbij is, kan het weder in werking treden.

Mijn patriottische plicht staat mij echter te duidelijk voor oogen, dan dat ik andere overweging mag doen gelden. Zelfs in het ongunstigste geval kan Java's militair georganiseerd volk Java verdedigen. En niets anders.

Deze kategorische beginselverklaring zag ik gaarne onder de oogen aller Indiërs”.

Teysmannia.

Inhoud van Aflevering 8: Een practische tapproef op wetenschappelijke grondslag, door A. W. K. de Jong. — De besmettelijke veeziekten, genoemd in de wet op de veeteelt in Ned.-Indië (vervolg), door Dr. H. J. Smit. — Dr. A. W. K. de Jong van het Landbouw-Departement, contra kali, door Dr. M. E. Wolvekamp. — Boekbespreking: Opmerkingen over eene Buitenzorgsche kritiek op mijn „Ekkursionsflora van Java”. Verweerschrift van Dr. S. H. Koorders, besproken door W. G. B. (Een overkwikkelijke pennestrijd tusschen twee botanici: Dr. Koorders en C. A. Backer, waarin de heer W. G. B. (oorsma) de zijde van laatstgenoemde kiest). — Sprokkelingen op landbouwgebied.

Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur.

De Augustus-aflevering houdt o.m. in: De noodzakelijkheid van de invoering op Java, op uitgebreide schaal, van aanvullend lager-landbouwwonderwijs, door E. L. K. Schmilting. — De Toba-Batakker als gewapende politiedienaar, door H. J. Köhler, met naschrift van de Redactie. — Van een reis door China. Reisbrieven van H. Colijn. — Repliek op Mr. Kielstra's naschrift op verhuur van grond aan niet-inlanders. — Aanplant van tweede gewassen gewenscht — Dari hal pemoemohan chewan, door Ario Reksokoesoemo, met naschrift van de Redactie. — Sumatra-thee. — Het budget van Britsch-Indië (ontleend aan het Kol. Weekblad). — Struisvogelteelt (ontleend aan het Kol. Weekblad). — Bestaat er een middel om de Weeskamer buiten den boedel te houden, niettegenstaande er minderjarige kinderen zijn? behandeld door O. L.

West-Indië.

In het jongste nummer van Nijhoff's Index op de Nederlandsche periodieken van algemeenen inhoud, vinden we vermeld over West-Indië:

Naamlijsten van bewindhebbers en hoofdparticipanten der West-Indische Compagnie, medegedeeld door L. P. de Boer (Navorscher 1914, bl. 382—388); en West-Indië, door C. J. Wynaendts Francken (met afb.). (Aarde en haar Volken 1914, bl. 314—344).

Weekblad voor Indië.

In No. 2 van het Weekblad vervolgt Gabriël zijn Oost-Indische aantekeningen. — Ofœi geeft weder eenige penkrassen. — W. Blokzeijl-Leembrugge publiceert een Lampongsche vertelling, getiteld De koning der kaaimannen. — Verder een stukje over de Semarangsche tentoonstelling, speciaal het paviljoen van den Larenschen kunsthandel (met afb.).

De Indische Mercur.

No. 43 bevat o.m.: „De suiker en de oorlog, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Overzicht van de rietsuikerproductie in de verschillende landen van productie, gedurende de laatste vijf jaren, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Witsuikerprocédés de Haan en Bach, door W. H. Th. Harloff. — Onderzoekingen over de bacterieziekte, speciaal met het oog op hare beïnvloeding door onkruiden met een aanhangsel over de Sereh-ziekte van het Suikerriet, door J. E. van der Stok. — Soekaboemische Landbouwvereniging. — De handelsvereniging te Medan. — Prushoven in de Engelsche overzeesche bezittingen en uitslag der processen. — De overzeesche handel en de oorlog. — Kultuurberichten. — Financiële berichten en verslagen. — Enz.

De bosschen van Ned.-Indië.

Als No. 9 der serie geschriften „Onze Koloniën”, onder redactie van R. A. v. Sandick (Baarn, Hollandia-Drukkerij), verscheen: De bosschen van Nederlands-Indië, hunne benutting en verzorging, door Ch. S. Lugt, houtvester. Achtereenvolgens behandelt schr. de djatibosschen op Java; de wildhoutbosschen op Java; de bosschen op de zgn. Buitenbezittingen; boschbewaking en boschpersoneel.

Hindoe-oudheden van Java.

We vestigen de aandacht op de volgende publicatie: Hindoe-oudheden van Java (1834—1867), door N. W. Hoepfer

Teleph. Intercomm. 5492. **Vleeschhouwerij Valkenboschplein 3. GERARD BLONK.** Teleph. Intercomm. 5492.

Moderne Exploitatie.

Levering uitsluitend prima kwaliteit.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor. Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het geheel of ged. installeren van woningen.

C. HOYNG,

Spuistraat 20-22 Den Haag.

AMSTERDAM - UTRECHT.

Onze Geïllustreerde Catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS VORKEN, MESSEN, GASOLINELAMPEN.

Prijscourant gratis.

1ste Rotterdamse Maatschappij van verzekering op het leven
Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.
Levensverzekering
in elken vorm.
Hoofdvertegenwoordigster voor Ned. Oost-Indië
Firma COSTER VAN VOORHOUT & Co.
te Soerabaja.

Marque Déposée „AU-CONDOR”
LA HAYE PAYS BAS. PLEIN 8.
FRED. MOMMAERTS-DEGELLER
Tabacs, Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
Exportation Importation
EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

RIPPEN

Pianohandel

PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTRAAT 17.

Tel. 4683.

Verhuren Stemmen

mans. (Overgedrukt uit de Rapporten van den Oudheidkundigen Dienst in Ned.-Indië 1913). De tekst van dezen overdruk (een uitvoerige studie op zich zelf), valt als het ware met de deur in huis, geen inleiding of iets dergelijks gaat er aan vooraf; we vermoeden, dat het een oud handschrift is, opgesteld tusschen 1864-1867 en eerst nu gepubliceerd. Wellicht bevat het Rapport zelf (nog niet verschenen) nadere bijzonderheden.

Enige jaarverslagen.

Te Batavia, bij den Javaschen Boekhandel en Drukkerij, verscheen het Verslag omtrent den post-, telegraaf- en telefondienst in Nederlandsch-Indië over het jaar 1913, (met illustraties).
Ter Landsdrukkerij te Batavia het jaarverslag der Banka- winning over het exploitatiejaar 1912/1913 (geïllustreerd). Verder, eveneens ter Landsdrukkerij, het verkort verslag der Staatsspoor- en tramwegen op Java, over het jaar 1913.

Leeszaal Heulstraat 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zondagen feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 1-6 uur 's namiddags:

De Planter, De West, De Surinaamsche Bode, Sumatrapost, Sumatrabode, De Padanger, De Sumatra Courant, Javabode, Bat. Nieuwsblad, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Atjeh's Nieuws- en Advertentieblad, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, De Banier, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, enz., benevens 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften, en tal van Brochures, jaarverslagen, enz.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door Recht, De Stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscourant, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjahaja Sumatra; De Ind. Mercur; Weekblad voor Indië; De Handelsliet; De Banier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XIXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal Tijdschrift; Handelsberichten v. h. Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties v. h. Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v. d. Suikerindustrie in Ned.-Indië; Brochures, enz.

Ingezonden.

Geachte Redactie.

Met genoegen las ik Uw antwoord aan Dr. Hermann von Staden in Uw Weekblad van 29 October l.l. Vooral daarom doet dit mijne sympathie, omdat U er in verklaarde, bewondering te hebben voor den Duitschen geest op 't gebied van kunst en wetenschap. Ook ik heb een schrijven ontvangen van Dr. von Staden, dat ik elders met mijn antwoord zal publiceren. Ik heb hem bovendien particulier teruggeschreven, dat ik géén vijand maar een vriend ben van de echte Duitsche cultuur en het groote, sterke, edele Duitsche volk, maar dat ik het diep betreurt, dit volk thans ten prooi te zien aan eene militairistische massa-suggestie, die zijn leger daden doet begaan, waarover het later, als het van den roos bekomen is, innig spijt zal hebben.

De berichten — ik wil hier zelfs de Fransch-Engelsch-Belgische uitzonderden en enkel de neutrale nemen — over de wijze van oorlogvoeren in België, vooral het fusileeren van onschuldige gijzelaars, het verbranden en brandschatten van steden en dorpen, het vernielen van kunstschaten, zijn dien aard, dat ik niets van mijne woorden daaromtrent in „Het Vaderland“ kan terugnemen. En dit spijt mij 't meeste voor het Duitsche volk, dat ik steeds hoogschatte en bewonderde.

Maar speciaal in dit „Kolonial Weekblad“ wilde ik nog iets zeggen over de deelneming van Indische troepen aan den Europeeschen oorlog. U, geachte Redacteur, en Dr. von Staden meenen, dat deze soldaten de idealen niet kennen, waarvoor zij strijd heeten te voeren. Dit is in zooverre juist, dat ook de Europeesche soldaten dit niet weten, ik bedoel „Durchschnitts“ soldaat niet. De gewone Pommersche Grenadier, de Franche „piou-piou“, de Engelsche Tommy weten maar heel weinig van de groote idealen en beseffen niet welke werktuigen zij zijn, gebruikt door hoogere geestelijke machten van wereld-bestuur. Maar de ontwikkelde Indische intellectueelen en Indische vorsten weten het wel. Hebt U b.v. gelezen wat er op vergaderingen als b.v. in Augustus in de Town Hall van Calcutta gesproken is, en wel

door Mohammedanen, Hindoes en Parsees? Als wij lezen hoe b.v. de Maharajah-hiraj van Burdwan zeide: „We, Indians, realize how much we owe to England for our peace and prosperity and how much we are bound up with her for our future progress and happiness“; hoe de nawab van Shujat zeide: „Christian of Mahometan, Hindu or Buddhist, Parsee or Jain, all of us are British in the love of our Mother“; hoe de Rajah van Kakina zeide: „The majority, the vast majority, the teeming millions of India are deeply, truly, and I may add since the present and progressive policy“) has been initiated in India, are actively loyal“ — dan voelen wij, hoe wij hier voor eene wereld-wending in de koloniale wereld-geschiedenis staan.

Het onderwerp is te uitgebreid voor een kort artikel. Ik zal het uitvoerig behandelen op lezingen, waartoe ik door eenige vereenigingen ben uitgenoodigd.

Waar ontwikkelde vorsten als b.v. de Gackwar van Baroda en de Maharajah van Bharatpur hun geheele inkomsten ter beschikking der Britsche regeering stelden in dezen oorlog, daar weten zij zeer wel om welke idealen het gaat. Een gewone Gurkha-strijder moge 't niet zoo precies weten, maar b.v. een man als de Eerste Minister van Nepal, die cere-kolonel is van 't 4e regiment „Gurkha-Rifles“, weet het wel. De in actieven dienst thans in Frankrijk strijdende Indische vorsten als de „Chiefs“ van Jodhpur, Bikaner, Kishangars, Rutlam, Sachin en Tertiala, Sir Perthab Singh, regent van Jodhpur, de „Heir apparent“ van Bhopal enz. enz., die allen weten, voor welke idealen zij strijden, met volle bewustheid.

Het strekt Dr. von Staden tot eere, dat hij niet, als de meeste verblinde Duitsche geleerden, mee doet aan 't schelden tegen de Indische troepen. Nog heden konden wij in de pers lezen, hoe minachtend de Duitsche Landdagafgevaardigde Hus weer sprak van „Afrikaansche en Aziatische horden“.

Lord Crewe zeide onlangs terecht van de Indische troepen, hoe hij verwachtte dat „the enemy might, before the war ended, learn several not undeserved lessons from the Indian troops — lessons of chivalry, humanity, and respect for the persons and the homes of the poor and humble“.

Een geleerde als Dr. von Staden zal dit wel weten. Ook in 't manifest „An die Kulturwelt“ der 93 Duitsche geleerden wordt gesproken van 't „schmachvolle Schauspiel“, dat de geallieerden „Mongolen und Neger auf die weisse Rasse hetzen“ enz. Het merkwaardige is, dat juist in Duitschland b.v. de studie der Mongolen zoo schitterend is en dat in uitnemende periodieken als b.v. de „Ost-Asiatische Zeitschrift“ door eerbiedwaardige Duitsche geleerden zulke eminente studies aan de mongoolsche cultuur gewijd zijn. Op oriëntalistisch studiegebied begint juist Duitschland bovenaan te staan. Het kon daarom zijn Aziatische vijanden eerlijker waardeeren.

Nog eens, Herr Doctor von Staden: Ich bin ein Freund des edlen, groszen deutschen Volkes. Aber eben deswegen hat die deutsche Kriegführung in Belgien uns, Neutralen, so tief erschüttert.

Hoogachtend,

HENRI BOREL.

Scheveningen, 31 October 1914.

*) Dit ook ter leering voor ons koloniaal bestuur. H. B.

Mededeelingen.

Van de Afdeling Amsterdam:

De heer C. DE VRIES is als Secretaris der afdeling afgetreden en als zoodanig vervangen door den heer C. H. L. BAELEDE, wonende Oosterpark 44, Amsterdam.

PASSAGIERSLIJST

Van het S.S. „Sindoro“:

Vertrokken van Rotterdam naar Ned.-Indië 31 Oct. 1914. — L. V. Alsdorf en echtgen. — Mère Angeline — Sœur Anne — Mevr. C. v. Ark-Koster — K. F. Aronds, echtgen. en 4 kind. — Mère Augustine — Mej. S. T. Barriël Beek — A. T. v. d. Bent en echtgen. — Mej. A. P. v. d. Berg — C. A. van den Berg — Mevr. S. M. Berghuis — Mevr. C. den Boer-v. d. Berg en 5 kinderen — C. J. B. Bouckilloen — A. Broekman en echtgen. — Sœur Catherina — J. J. Cramer — G. A. Degens, echtgen. en kind — Mevr. de Wed. A. Dom-Lammers — Mevr. H. J. Dijkstra-Hendriks — G. Dijkstra en echtgen. — Mère Dymphna — Mère Emérence — Mej. E. Evers — Mej. J. H. Evers — D. R. Frieseman — Mevr. Mr. T. A. Fruin-Mees — Mevr. W. F. Fuchs-Hoeke — J. N. Galestin, echtgen. en dochter — Mère Gerarda — J. van Gessel en echtgen. — Mevr. Ch. Gossow en dochters — A. Grünberg — Mej. W. de Haas — K. J. Hazewinkel en echtgen. — Mej. C. Hengeveld — L. J. F. v. d. Heyden — C. de Hoog — Mevr. C. A. van Houtrijve-van Kwawegen en 2 kinderen — Mère Huberta — Mevr. P. J. Idsinga-Idsinga en 2 kind. — Mère Ignace — Mevr. A. Kehlenbrink-Pin — J. G. Kiela — E. P. H. Kippenbroek — Mej. J. C. Klinkerbijl — Mevr. J. J. Kocken-Krafft — H. J. F. de Koning — Mevr. C. E. M. Krohne-Gorter Mère Madeleine — Mère Madeleine — W. F. C. Margadant —, echtgen. en dochter — Sœur Martina — A. Mathijssen — Mej. A. G. Mensinga — Zuster P. J. Mezger — Mej. A. R. Mulder — Mej. B. M. Mulder — T. B. Murray en echtgen. — J. van Noortwijk en echtgen. — E. Paulus — J. Peters — Mevr. J. Reichenfeld en 2 dochters — H. A. Reydon, echtgen. en dochter — Mevr. E. A. Roos male-Coeq — J. M. Sarkies, echtgen. en dochter — P. J. Seelig en echtg. — Mevr. A. M. L. Seyen ten Hoorn-Retel — Mevr. D. Souza en dochter — Dr. Spooner en echtgen. — Mej. P. A. Stok — Mevr. Wed. J. Stuijvenberg-Duyshart en 1 kind — W. Treffers — A. M. Tirlon — A. Troan — Mère Ursule — Mevr. H. M. L. Vaandrager-Bonnerman — Mevr. Wed. B. Veltens-Neumann — Mej. L. Vergouw — J. Versluis, echtg. en 3 kind. — Dr. S. Visser — A. de Vries — Mevr. A. A. de Vries-Bouhuys — Mej. W. A. J. M. Wansink — Mevr. B. Weynschenk-van Aalst — P. A. van der Wilde en echtgen. — R. Winters — J. Wisselink — Een detachement suppletietroepen.

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS
LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

TOKO BOGOR,
Suezkade 122b. Telefoon Haag 3472
SPECIAL ADRES voor de beste Indische Ingrediënten.
Probeert onze heerlijke **SAMBALS.**

LEVERING VAN ALLE STUDIEBOEKEN.
School-, Schrijf- en Teekenbehoeften,
benodigd voor de H. B. S., Gymnasium en andere Inrichtingen van Onderwijs.
(Kaften en etiketteeren gratis).
Boek- en Kantoorboekhandel.
E. VAN ANDEL,
voorh. S. M. VAN DELDEN.
WEIMARSTRAAT 16a, bij de Suezkade. DEN HAAG

's-Gravenhaagsche Manege,
Kazernestraat 46-48. - Telefoon 3065.
Oudst Etablissement.
1ste Klasse Rijonderwijs.
R. J. J. HIEMSTRA, Directeur.

LUXE BROODFABRIEK
PAUL C. KAISER
HOFLEVERANCIER
Verlangt Gij heerlijk croquant Brood, vraagt dan ons
FRANSCH BROOD
WEENER BROOD

DRUKKERIJ TEN HAGEN
Door vakkundige behandeling prima drukwerk

Dames- en Kinderkleeding
naar maat.
Elegante Staalcollecties en Mode-Journalen
Moderniseren.....Repareeren
Mad^{lle} v. d. VELDE, Jac. Gillesstraat 29, - DEN HAAG.

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187**, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer **J. A. SOETENS, Frederik Hendriklaan 155.**

Vijf Dames voor pianolessen.
Een Heer voor muzieklessen.
Een Dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
Twee Dames voor teeken- en schilderlessen.
Twee Dames voor lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal.
Eene Dame voor lessen in de Fransche taal.
Vijf Dames als kinderjuffrouw naar Indië.
Een Dame als hoofd der huishouding.
Een dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.
Eene dame voor Paedagogische adviezen.
Eene Dame voor handwerklessen.
Drie Dames voor Vioollessen.

Een Dame voor zanglessen.
Eene Dame voor schrijf-, kopiëer- en vertaalwerk.
Een Dame voor lessen in machineschrijven, stenographie en moderne talen.
Een Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken
Een Dame voor opleiding admittie examen H. B. S. en Gymnasium.
Een Dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.
Twee Dames voor het waarnemen der huishouding.
Een dame als Lectrice of Dame van Gezelschap.
Een Dame als Stenotypiste voor Indië.
Drie heeren voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.
Een Dame voor het waarnemen der huishouding.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van „Oost en West”, geen direct belanghebbende, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verlenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeyst. 100, 's-Gravenhage,	{	Javaansch, Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden	{	Javaansch, Maleisch, Madoereesch.
C. LEKKERKERKER, Adj.-Insp. Inl. Onderw. Witte Singel 92,	{	Maleisch, Javaansch, Madoereesch, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239 's-Gravenhage,	{	Javaansch, Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Nachtegaalstraat 10, Utrecht,	{	Maleisch. Soendaneesch. Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.

door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10. 50 ex. f 2.80.

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

b. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.

door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent. 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. **De Kolonie Curaçao**, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

- No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
- No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

HOOGENSTRAATEN's
Soepen en Saucen de geurigste!
HOOGENSTRAATEN's
Fijne Groenten de fijnste!
HOOGENSTRAATEN's
Groenten blauw etiket de prijswaardigste!
W. HOOGENSTRAATEN & Co., Hofleveranciers
Leiden.

„TRANSVALIA”
PRINS HENDRIKSTRAAT 74
DEN HAAG.

Ondergoederen
ook in echt Jaeger

„INSTITUUT DE REGT”

Internaat: HAAGWEG 17. RIJSWIJK (Z.-H.) Telefoon 166. Externaat: ORANJELAAN 23

De geheele school, gebouwd in 1909, is ingericht volgens de modernste eischen der hygiëne met centrale verwarming.
De zeer gunstige resultaten der examens leggen getuigenis af van het degelijk onderwijs.
Het onderwijs omvat: Lagere school, H.B.S. met 5-jarigen cursus en Handelsonderwijs.
Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden.

TELEFOON H 7057

C. P. A. NICOLAÏ

Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN

Ruime keuze. - Nieuwste Modellen.

Dunklerstraat 33 hoek Valeriusstraat.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”
Spuistraat 16 DEN HAAG Telefoon 3768

Gunstig gelegen in het midden der stad.
Lift — Electricch Licht — Centrale Verwarming
80 Kamers en Salons.
PLATS DU JOUR 50 CT — DINERS VAN f 1.50 EN HOOGER
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag
J. DEN HARTOG.
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE

Vleugels, Piano's Kunstspel-Piano's, Orgels

Verhuur PIANO's van f 5.- p. mnd of f 50.- p. j. af.
VLEUGELS „ f 8.- „ „ „ f 80.- „ „

REPARATIE - STEMMEN - RUIL.

Afdeling Gebruikte Instrumenten.

Speciale Inrichting
voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

Sigaren Ex- en Import Maatschappij
v/h L. LANGE.

Leverancier van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden. Lange Voorhout 86, 's-Gravenhage.
Hertog van Mecklenburg, enz.
SPECIALE VERPAKKING VOOR DE TROPEN.
HOOGFIJNE LICHTRE BREMER SIGAREN
GEIMPORTEERDE HAVANA SIGAREN.

VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN

VELP — STEEG — ELLECOM — DIEREN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.
Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.

GOUDA Theelichten

in dozen van 12 stuks, 25 cts per doos.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL.

Grand Salon de Rafraîchissements NOORDEINDE 44,

Steeds verkrijgbaar onze van ouds bekende
Indische SPEKKOEK à f 1.20.

Brengt een bezoek aan **BOEATAN**
Magazijnen van **INDISCHE KUNSTNIJVERHEID** :

HET BLOUSEN-HUIS,

PH. BIEMAN.
DEN HAAG.

Telefoon 7293.

BLOUSES.

PEIGNOIRS

COSTUUMROKKEN

JAPONNEN

in alle genres. Extra groote maten.

Indisch Restaurant

Vereeniging „OOST EN WEST”

LAAN v. MEERDERVOORT 187

Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

GROOTE VERScheidenheid van

OOSTERSCHE GERECHTEN.

Zorgzame en zindelijke bereiding verkerd.
Billijk tarief.

SOBALAH SATOE KALI,
SEMTOENANTI DATANG KEMBALI.

Diners vanaf f 1.75.

Plat du Jour à f 1.25.

Witzending van allerlei Schotels en
gebakken met verhooging van bezorgloon.

Maison Spéciale de Trousseaux et Layettes

Noordeinde 6, **BERNARD DRABBE** DEN HAAG

vis à vis Plaats TELEFOON 2162

Specialiteit Indische Uitrustingen

Dunne Lingerie's, Katoenen Damast Tafelgoed, Bedlakens,
Sloopen en Goelings in gegarandeerde Indische Maten :-:

BOEKJES MET VOLLEDIGE OPGAVE GRATIS

G. L. NIJENHUIS.

PRINSEGRACHT 132a. LIJSTENMAKERIJ.

Schilderijen, Spiegel- en Platenhandel, Inramen
van alle mogelijke Wandversiering, Vergulden enz.

491

SOLIDE EN BILLIJKE BEDIENING.

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma T. C. B. TEN HAGEN
en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar :

GEILLUSTREERD

Nederlandsch Conservenboek

VOLLEDIGE HANDLEIDING

VOOR

H.H. Conservenfabrikanten, Restaurateurs en Koks,

ALSMEDE VOOR

Particulier gebruik

DOOR

LEONARD G. BOL.

Prijs : ingenaaid f 2.40
gebonden - 2.90

Ongetwijfeld is het

KOLONIAAL WEEKBLAD

voor alle deelen des lands een der
meest doeltreffende Advertentiebladen.

E. VAN DER HORST
BURGVAL 8 bij de WAGENSTRAAT.

HEDEN ontvangen de achtergebleven goederen van mijn
laatste inkoop te Parijs.

Dus Nouveauté's voor het a.s. Winterseizoen.
Velours Américain } 140 cm. breed.
Uni en côte de cheval }
Velvina, Velourine in alle kleuren.
Engelsche Velvets.
Drap de Paris.

Welke goederen door de buitengewone tijdsomstandig-
heden voor de laagst mogelijke prijzen zullen worden uit-
verkocht.

DISTILLEERDERIJ EERSTE KLASSE

Likeurstokerij „DE GEKROONDE LELIE”.

Jenever
Brandewijn
Cognac

Opgericht 1821.

Gestookte
Citroen,
Oranjabitter

Fijne Likeuren in alle sterkten en hoeveelheden verkrijgbaar.

MOBACH & Co.
DEN HAAG

ZUID BINNENSINGEL 20
TELEPHOON H. 1984.

GROBBE - COMESTIBLES

's-Gravenhage,
Bankastr. Theresiastr. 87.
Tel. 226. Tel. 444.

Scheveningen,
Fred. Hendrikl. 70.
Tel. 306.

Rijswijk, v.h. J. L. MEIJS & Zn.
Willemstraat 9.
Tel. 49.

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEFOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

Ontvangen een uitgebreide keuze

Mousseline de laine,
in de nieuwste Dessins.

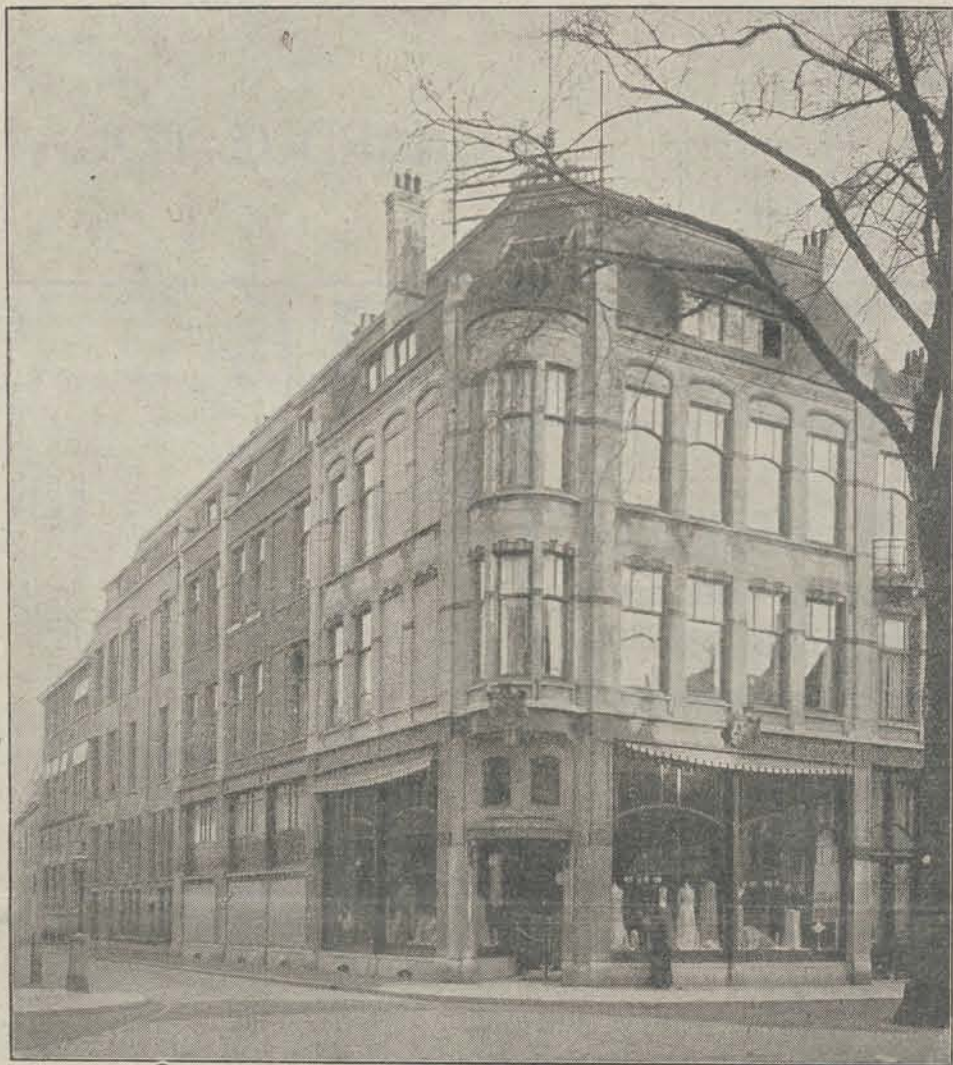
Mousseline de laine Blouses,
in onze confectie-afdeeling, 2e Etage. — LIFT.

A. A. BOLT, Confiseur-Pâtissier.
Bankastraat 4c, 4d, 4e, 4f. Hofleverancier. 'S-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.
Ook verkrijgbaar in „BOEATAN“, Heulstraat 19.

C. A. VAN MONSJOU. VALKENBOSCHPLEIN 15
DEN HAAG.

Horloger - Opticien.
TELEFOON 2167.

Fournisseurs de S. M. la Reine. Fournisseurs de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons, Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES.

Dentelles de Bruxelles Ver'tables.

Téléphone 2155

Maison de Nouveautés
*Compagnie
Lyonnaise*

9 Kneuterdijk - LA HAYE.

**Kunstzalen
d'Audretsch.**

HOOGHE WAL 16A.,
'S-GRAVENHAGE.

**Voortdurende
Tentoonstelling**

van
**Schilderijen, Etsen en
Kunstvoorwerpen.**

Geopend van 10-5,
Zondags van 2-5 uur.

Vrije Toegang.

J. A. M. MULDER, Uurwerkmaker.
Noordeinde 182-184 - Den Haag.
TELEFOON 7413.

W. P. de BOCK

PIET HEINSTR. 71-73. TEL. 1769.

**BADEN,
GEIJSERS.**

VERKOOPHUIS

GR. HERTOGINNELAAN 103-105-107
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
- Tramhalte Lijn 3 -

Eenig adres voor hen die zich goed
en voordeelig van nieuwe of Tweede-
hands Meubelen willen voorzien. —

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10 tot 4 uur.